

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Aakjær, Jeppe.

Under Aftenstjærnen : digte.

Kjøbenhavn : Gyldendal ; Nordisk, 1927

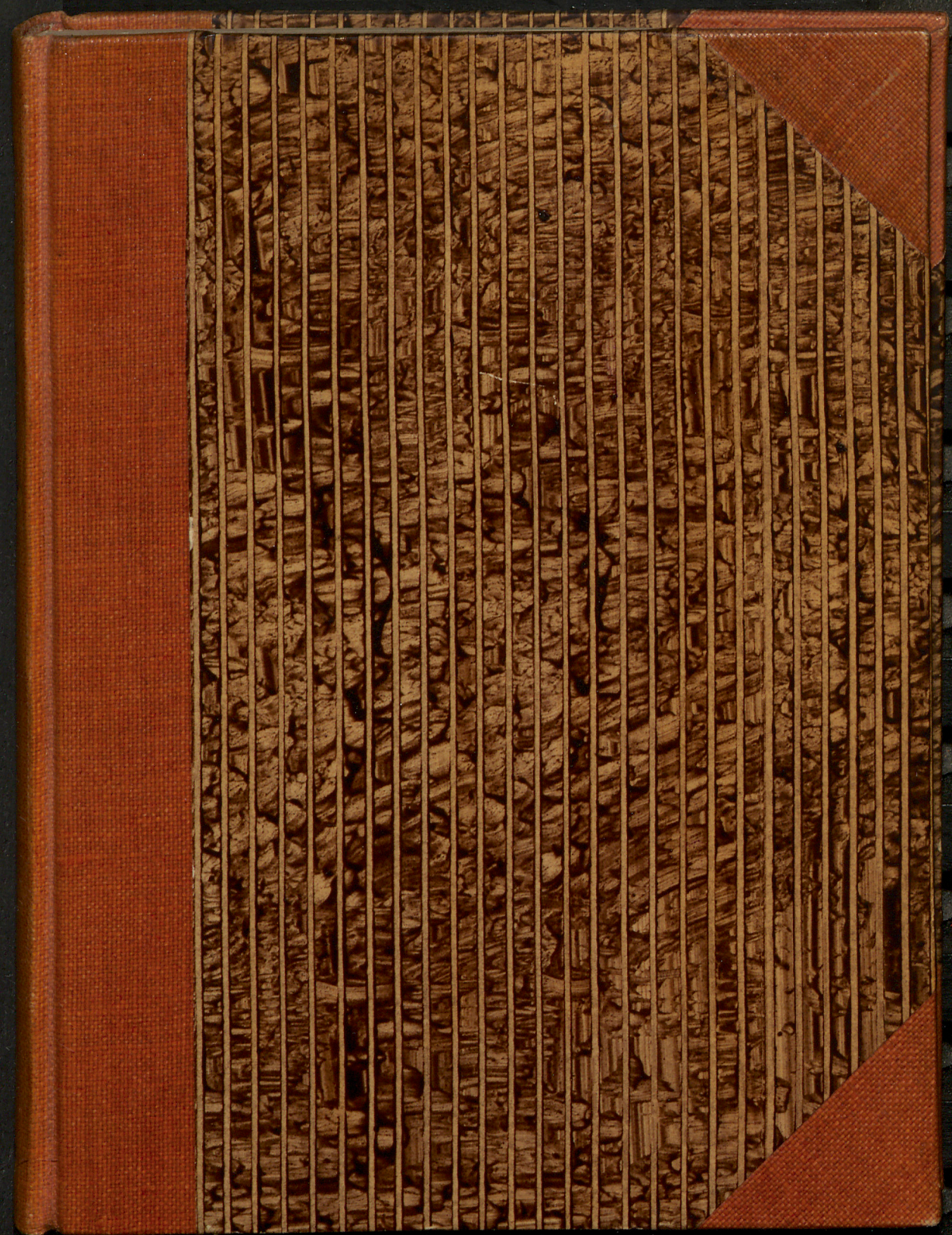
121 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

53, - 179

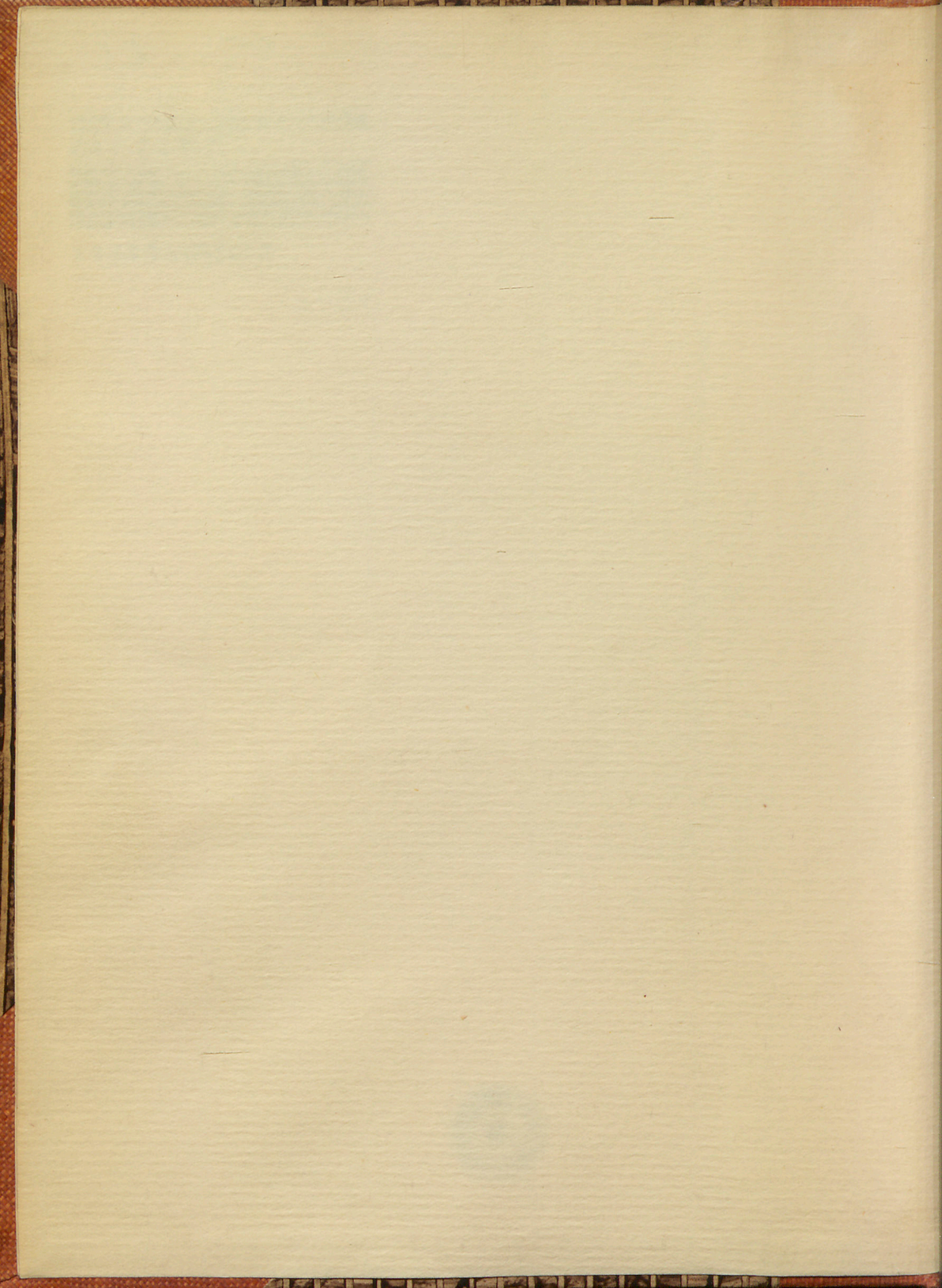
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 03763 1

+ REX

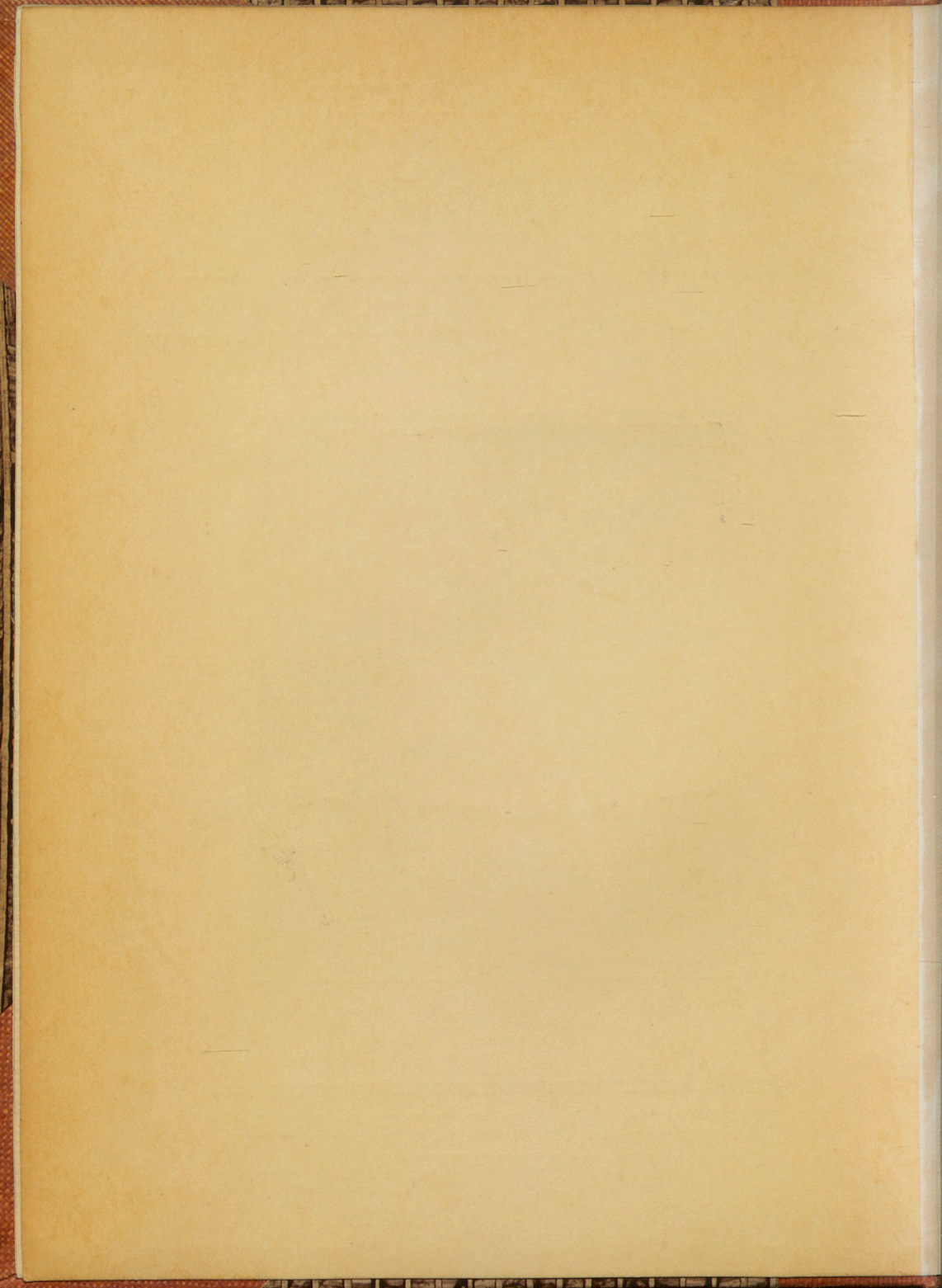

JEPPE AAKJÆR
UNDER
AFTENSTJÆRNER

1928 1477

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
MCMXXVII

UNDER
AFTENSTJÆRNEN

JEPPE AAKJÆR

UNDER
AFTENSTJÆRNE

DIGTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN - MCMXXVII

COPYRIGHT 1927 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL NORDISK FORLAG - COPENHAGEN

—
OPLAG: 2000 EKSEMPLARER
—

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

INDHOLD

I

	Side
Under Aftenstjærnen	9
Aften ved Hededammen	11
Den bitte An Mari	14
Kan du mindes, Veninde	16
Kjærestbrew	18
Tudsen	20
Den blinde Jæger	22
Drengen og Bækken	27

II

Julekvæld	31
Nytaarshymne	34
St. St. Blicher	36
Evald Tang Kristensen	39
Komponisten Carl Nielsen	40
Til Professor A. Mentz, da han forlod Viborg	42
Ved Landstingsmand Harald Jensens Ligfærd	47
Til Prinsesse Margrethes Børnehjem	50
Ved Hald-Kurens Aabning	54
<i>Paa Kliniken</i>	
Mod Vaar	57
Længsel	60
I Nød	62
Paa Jenles Façade	63
Danefæ. (Ved Indsamling til Nationalmusæet)	64
De raadne Kartoffler	67

	Side
Bønderne pløjer	69
Kun en Gaard	70
Bonden og hans Jord	72

III

Den Slemm hans Prokuraator	81
----------------------------------	----

IV

Før læng, læng sind (Med skotske Noder)	91
En gued sølle Jen	93
Dødninguhr og Ot'dagsværk	95
Skyggemoreller.....	104
Kjæmpehøjen	117

I

UNDER AFTENSTJÆRNEN

Aftenstjerne, mild som Moders Øje
staar om Kvæld du over Vestens Høje,
glimter gjennem Ruden
ind til Barn i Pudlen,
ind til hver, som ensomt hvisker dør sin Aftenbøn.
Ingen Stjerne skinner
med saa blide Minder,
ingen gav mit Barndomsland en Lykkeglans saa skøn.

Løb som Dreng i Mulm jeg over Heden,
frygted Ormeslag og Kryb forneden,
trofast i det Fjerne
stod du, Aftenstjerne,
blinked ned til Blomst, der slumred i den lave Eng,
lo til mig og spøjte:
„Du skal ikke frygte!
Se, jeg holder Lygten højt for hver en livskjæk Dreng!“

Aftenstjerne, størst naar Lammet bræger,
 hvor langs Stier tændes Lys og Væger
 under lave Tage,
 medens Klydens Klage
 svinder som en Fløjte under Mælkevejens Bro;
 dine Straaler røde
 ved vort første Møde
 skjared i min Piges Øje, da hun gav sin Tro.

Tung var Stunden, da min Moder døde,
 da hun peged over Livets Øde
 op mod dig, der vinked
 hendes Sjæl og blinked
 som saa mangel Mørkning, naar hun malked Hjemmets Ko.
 Alt, hvad Lyset maaler,
 samler *dine* Straaler,
 Elskovs Glød og Lykkerus som Dødens høje Ro.

End i Vest du funkler, Aftenstjerne;
 ingen jordisk Ondskab kan dig fjærne.
 Krigens Blod og Dampe
 slører knap din Lampe,
 Hadets Afsind kan ej stemme *dine* Straaler ned.
 Nej, mens Fryd og Kvide
 Mandens Sød maa lide,
 trøsterigt *din* Stjerne tindrer i al Evighed!

AFTEN VED HEDEDAMMEN

Du lille enfoldige Hededam
bag Rokker saa raslende stride,
hvor spejler du nænsomt det knælende Lam,
der drikker ind ved din Side!

At spejle blev næsten din eneste Dont,
— det Nære saavel som det Fjerne —
Lobelias sitrende Klase-Bundt
som Høstnattens funklende Stjerne.

Du spejler Storkens vadende Ben,
naar sprællende Frøer han fisker,
mens Spinderen bruger dit Siv som Ten
og Kogleaxene hvisker.

Hver Hyrdetøs som mod Badets Lyst
tar Løb fra Soltørkens Egne,
i dig hun betragter sit kuglede Bryst
og Næsens blissede Fregne.

Om Asathor fugtler fra Tordensky'n
 med Ildsnært sin stumlende Krikke,
 du spejler hans knækkede Nedslagslyn,
 men Skraldet — *det* spejler du ikke!

For Bulder og Skrald har du ingen Sans,
 de jager din Terne af Reden;
 helst ser du paa Høstkvældens Myggedans
 i Kornmodens Blink over Heden.

Den Larm, der døver vor Øregang,
 som skød den med Krudt og Kanoner,
 den kjender *du* kun som en døende Klang
 af fjærne Trækfugletoner.

— Nu bræger det Lam, der drak ved din Rand,
 og di'r under Maanen sin Moder;
 Lobelia-Blomster tilknæs i dit Vand
 tyst ryster de duggede Ho'der.

Af Porsduft fyldes mit Næsebor,
 mod Blaanen varsler en Vibe.
 Tyst over dit Spejl fra Syd til Nord
 udslettes en Stjærneskuds-Stribe.

Jeg løfter min Pande, jeg beder en Bøn
til Almagts Gud i det Høje:
Skaan Hededammen! Den er saa skjønn!
Lad ingen udstikke dens Øje!

¹²/₁₀ 1925.

BITTE AN' MARI

Der var en bitte Faaretøs,
og det var An' Mari;
hun stod og talte Kirker højt
en Søndag i det Fri.

Kaphøj det var hun stod æpaa,
den bitte An' Mari;
lidt vesterpaa gled Karup Aa
med Søndagsglimt forbi.

Fra nyfødt Lam lød spæde Bræg
højt op til An' Mari,
mens brede Beders Burreskjæg
ru mimred med deri.

En Harekilling smurte Ben,
Stadsfolk drog Høj forbi.
Hvad raged det en anden én,
som ej en Stund fik fri!

Og Solen lo mod Flint og Flæg,
men mest til An' Mari,
der stod og pegte Kirker frem
af Disen i det Fri.

Hun talte paa de Fingre fem,
ja, paa dem alle ti;
men lig'godt var der én af dem,
der narred An' Mari.

Men Kirken, som hun oversprang,
den bitte An' Mari,
det var sgi den, som hun en Gang
blev ærbar viet i!

KAN DU MINDES, VENINDE

Kan du mindes, Veninde, saa mangelund
jeg søgte i Natten din blide Mund?
Jeg hvisket' med Maanen i Øret ind
de ømmeste Ord i Mandesind.

Jeg kyssede dig,
til du kyssede mig,
mens Duggen hun perled paa Alfارvej.

Sig rejste paa Knæ i mit stærke Bryst
hin salighedssitrende Ungdomslyst.
Med skjælvende Arm om dit Liv jeg tog,
du fulgte mig villigt, saa langt jeg drog.

Jeg kyssede dig,
til du kyssede mig,
mens Duggen hun perled paa Alfارvej.

Mens Aaen den klimpred paa Søilverstreng,
vi redte ved Maanen vor Blomsterseng.
Hvor Kabbelejen paa Bredden stod,
du strakte med Ynde din unge Fod.

Jeg kyssede dig,
 til du kyssede mig,
 mens Duggen hun perled paa Alfarvej.

Jeg fulgte dig hjem til din Faders Gaard
 med Engenes Blomst i dit blonde Haar;
 men endnu af Hjemmets Port i Læ
 du trykked mig blidt med dit Jomfruknæ.

Jeg kyssede dig,
 til du kyssede mig,
 mens Duggen hun perled paa Alfarvej.

Nej, Kyssets Sprog bliver aldrig mat,
 jeg talte det gjerne Dag og Nat;
 selv nu under Sorgernes Aftenskjær
 det falder som Dryp fra dunkle Trær:

Jeg kyssede dig,
 til du kyssede mig,
 mens Duggen hun perled paa Alfarvej.

19/4 1927.

KJÆRESTBREV

Se saa haar a faat mæ mi Row i Hus —
det lover aalgodt i æ Kjân —
no kommer a saa med mi' Boj, bette Mett,
te gywt wos de ka vi *no* gjân.

Æ Spilmand ka faaes Battemejmarkensdaa,
hwis do ka blyw færdig med dind.
Og saa skal vi sleges og kyss og vær glaa
og dans med Kind' imud Kind'.

Der staar en Bed' paa mi Narmarks-Towt,
han er saa blævvendes fied;
aa slagt den Bels te wor Bojel, bitte Mett,
skal blyw ret en skjønne Plasir.

Af Hawr mi Laad er no stappende fuld,
mi Awl er bjerred hwer Stjelk;
men ind' i mi Stow der er alting saa tom,
nær æ Klokk falder i Sla' ved æ Bjælk.

Men drawer do te mæ, mi yndige Pig,
 og dile med *mæ* Bysselow,
 saa bytter a ikki for Himmerigs Rig
 en Plads ved *di* Sid i *wor* Stow.

12/8 1925.

blævvendes fied: fed saa han bævrer. *Bels*: Tamp. *Bojel*: Bryllup.

TUDSEN

Tudsen sidder i Sumpens Seng
med Dynd om sin Hængemave,
Æg i Slim er dens Perlestræng,
og Andemad er dens Krave.

Tudsen glori mod den Skorstenstop
tre stive Formiddagstimer,
mens Dyndet svovler om Næsen op,
saa alle dens Vorter slimer.

Fra Engen løfter Leen sit Gny,
flinkt krydses dør River og Forke,
mens mod den hvide dorsk-drivende Sky
der kredser tre legende Storke.

— Hyrdedrengen flytter sin Kalv
og skuldrer sin Kølle værdig,
Køllen slaar Hæl og Klokken slaar halv;
men Tudsen faar aldrig gloet færdig.

— Der er i dens Øjne en dyndet Drøm,
en Spejling af Himmeldybet,
som ikke blot gjæster den dybe Strøm,
men stundom sig sænker til Krybet.

29/4 1924.

DEN BLINDE JÆGER

Hvem luder der paa Højen
ved Lavmosens Rand,
som sad han midt i Verden
en ensom Vandringsmand?
Hen over Lyngen skrider
den aftenlige Blæst,
som fingrer ved hans Tjavser
og hans knappeløse Vest.

Kaskjettens Skjærp er sænket
saa underlig dybt,
hans blege Øjne trukket
helt ind bag Pandens Krypt.
Foran ham stander Stokken,
hans Trøst i alt Bekneb;
hans Pande hviler tungt
mod dens slidte Egegreb.

Langs Mosens røde Rande
 en Hyrde vogter Faar;
 de sorte Tørveskruer
 som Feltsoldater staar.
 I Nedgangssolens Straaler
 en pilsnar Duehøg
 først kløver Mosens Dampe,
 saa Hedehyttens Røg.

Ak, Lysets Straaleverden
 er skoddet for hans Sind,
 hans Øjne intet skjelner,
 den Gamle dør er blind;
 men Aftenvinden kommer
 med Duft af Pors og Rør
 og hvisker ved hans Øre
 om Jagtens Fryd fra før.

Og høres over Højen
 de vilde Vibers Træk,
 og dumrer det fra Mosen
 af stærke Vingers Stræk,
 da gaar der som en Iling
 igjennem Sjæl og Krop,
 da løfter han fra Kjæppen
 de slukte Øjne op.

Han drømmer sig at vanke,
 en brystbred Jægersmand,
 hvor brune Rør staar blanke
 i Nedgangssolens Brand.
 Se — Dagens sidste Straaler
 mod Andens Vingespejl!
 Hans Blik, som Sigtet maaler,
 hans Skud, som ej gaar fejl!

Men svinder Vingesuset
 fjærnt under Hedens Sky,
 da rinder Nattens Vemod
 i Blindheds Skaal paany.
 Oktoberkvældens Kulde
 udsender Mosens Blæst,
 som isner ham hans Skulder
 bag den knappeløse Vest.

Af Højen ned han vakler,
 den blinde Jægersmand,
 mens Himlen tænder Fakler
 højt over Lyng og Sand.
 Han famler mod en Hytte,
 hvor paa sin Forstu'knag
 hans slidte Bøsse ruster
 paa Løb og Sølvbeslag.

Han klapper den paa Kolben
 og sukker dybt til Gud.
 Han véd: I Bøssens Indre
 der lurder end et Skud.
 Han tænker altid paa det
 — ved Kvæld, om ikke før —
 naar træt han Ryggen runder
 i Gangens lave Dør.

Den blinde Jæger river
 fra Knagen løs sin Skat.
 Hans slukte Øjne løftes
 mod Himlens Stjærnenat.
 Det er en Opgjørstime.
 Fra Kampen i hans Sind,
 man ser ved Maanens Strime
 en Taare paa hans Kind.

Han hvisker til sin Bøsse:
 „Min gamle, fuldtro Ven,
 det Skud, jeg i dig gjemte,
 det faar du slænge hen!
 Om lutter onde Dage
 end venter paa min Vej,
du skal ej Dommer være
 imellem Gud og mig.“

Hult skjalv et Skud i Natten
for aaben Forstu'dør,
saa fjærnt med Skræp en Andrik
fløj op blandt Mosens Rør.
Vidt over Heden drev der
en svovlet Lugt af Krud.
Det var den blinde Jæger,
som drev en Djævel ud.

²¹/₁₀ 1926.

DRENGEN OG BÆKKEN

Bækken kommer med Hop og Sang,
svinger om stenede Agre.

Oldingen stavrer blandt Faar paa Vang:

„Hvor skal *du* hen, du fagre?“

„Jeg skal hjem til min store Mor,
Havet, som svulmer i Vest og Nord.“

„Aah, tag mig med!“ sa Bonden.

„Du, der er kroget som *mine* Siv,
du er for gammel og tung og stiv.“

„Aahja!

En er jo bleven lidt stiv!“

Bækken danser den Lund imod,
spænder de klingre Strænge.

Der staar Egen paa bredden Fod,
skygger saa langt i Enge.

„Hvor skal du hen, du sprælske Bæk?“

„Ud mod de vilde Fugletræk!“

„Tag da mig med,“ sa Egen.

„Du med en Taa i hver Vældhulspøs,
du fik jo aldrig Foden løs!“

„Aahja!

Den er lidt svær at faa løs.“

Kampestenen laa graa i Dal,
 Kvæget gik frit og græssed',
 Gulyspurv stod paa dens Pandeskal,
 vippende Næbet hvæssed.
 Bækken gled frem. „Hallo, hvorhen?“
 „Mile, før Solen staar op igjen!“
 „Tøv! Jeg vil med!“ sa Kampen.
 Bækkens Strænge i Latter brast:
 „Taabe! Du ligger jo centner-fast!“
 „Aahja!
 En har jo sat sig lidt fast.“

Bækken sprang over sytten Sten,
 spalted de grønne Lider.
 Drengen vaded paa brune Ben
 langs dens krogede Sider.
 Dreng og Bæk til hinanden lo,
 fyldte af Kaadhed begge to.
 „Dig følger jeg!“ sa Drengen.
 „Prøv om du kan!“ Nu gik det i Trav,
 ind mellem Klitter og Grus og Rav.
 — „Aahja!“
 Skyer drev hjem ... over Hav.

JULEKVÆLD

Giv mig Barnets Julevejr!
Dér det altid lyer og lær,
mens vi andre tit med Klage
pudse maa vor Julestage
ren for Sorgens Taareplet.

Nordenvind med Julesne
fyger Hjærtet fuldt af Ve.
Hvert et Suk og hver en Taare,
fældet ved en elsket Baare,
kvælder op med Jul paany.

Alt hvad Smukt jeg fik forsømt,
ikke handlet, bare drømt,
ser jeg grant med Sneen svirre,
rejse sig paa Taa og stirre
øjenstor ad Ruden ind.

Vig dog ikke af min Vej,
 skønne Stund! Jeg elsker dig,
 naar du kommer, o, saa stille,
 saa det brister som en Kilde
 selv i Sjæle vissengraa.

Smyk med Fred min Fjendes Hus.
 Fyld den Sultnes Fad og Krus.
 Sidder én forsagt og ene
 under Tyngslens Askegrene,
 løft hans Aasyn mod din Glans.

Gaar en Nidding dig forbi,
 led ham ind paa Bravheds Sti.
 Sluk, ja, sluk, om du det mægter,
 Hadets Brand i Jordens Slægter,
 før den brænder Verden op.

Thi vor Jord er bleven ond,
 Blodet bulper af dens Bund.
Fredens Navn kan ingen stave,
 Voldets Træl og Hadets Slave
 danser paa sin Broders Grav.

Om den Julekvæld var nær,
da der ej gik Hær mod Hær,
da ej Solen skulde synke
over denne Kainsrynke
paa din Pande, Broder min!

— Vemodsybe Alvorsstund!
bær dit Kys imod min Mund!
Kan jeg ej min Taare tvinge,
rør mig med din Englevinge,
før til Gud du atter flyr.

NYT AARSHYMNÉ

Smæd ikke Tiden, den vældige Tid,
hvori — uværdig — du jublende aander;
bær til dens Alter dit Hjærte, din Id,
før du i Døden dig klagende vaander.

Aaret, der gryer, som Aaret, der gik,
gaar vi i Møde med løftede Fakler.
Du, som har Ungdom og rigtigt Bestik:
hver Dag, der kommer, faar *sine* Mirakler!

Menneskeaaenden i Ikaros' Dragt
binder med Snille sig Vinger om Skuldre,
skyer hverken Storm eller Lynildens Magt,
flyver mod Solen, saa Bjærgene buldre.

Gnisten den springer det bredeste Hav,
skraver paa Væggen og taler i Tragten;
intet kan standse dens Tusindmils-Trav,
allestedsværende Barn af Almagten!

Skjælved det ej, selv i Hjærter af Sten,
 da under Stirren fra Elben til Arno
 Fredsenglen skrev med sin Oliegren
 hen over Frosthimlen Navnet: Locarno!

Smæd ikke Tiden, du Muldvarpesjæl,
 haan ikke dem, som har Evnerne strammet,
 søg ej med snigende Bid *deres* Hæl,
 som har sat Retfærd og Lys paa Programmet.

Vel ser jeg Krybet, der boltrer sig kry,
 men skal jeg skodde for Dagen derude,
 bare fordi et Par Fluer med Spy
 sætter sit Snavs paa min blankede Rude!

Nej, vi gaar med til den lystige Fest,
 sprænger med Mængden de spærrende Bomme;
 venter med Spænding den natlige Gjæst,
 ikkun det Ormstukne frygter *hans* Komme.

Kom da du nye, du gudsēndte Aar!
 Midnattens Lamper i Landet skal vaage,
 naar du i Kvæld gennem Portene gaar,
 svøbt i din Kappe af Stjærnelys-Taage.

STEEN BLICHER

Blandt Skjalde Steen Blicher var Morgenmand;
han vækked vort Folk under Gryet.
Selv kjørte han sjældent med Solens Spand;
hans Dag som oftest var skyet.
Han elsked at vandre saa viden om.

Hvor Solen baged ved Gyvlens Rod
og Sandet lyste i Bakken,
der prented han hyppigt sin nøgne Fod,
med skjævtraadte Støvler paa Nakken,
mens Brillerne spejded saa viden om.

Og traf han en Tater med Bylt paa Bag,
hans Kvinde i broget Trøje,
hvor gjorde han sig da snildt Umag,
hvor plired polisk hans Øje,
mens spædelske Spørgsmaal fo'r viden om!

Og som han elsked det røde Gry,
 saa Hedens blødt-rundede Høje.
 Der stod han saa tit under Aftens Sky,
 mens Vemod dugged hans Øje
 og Længslerne flakked saa viden om.

Han greb saa sikkert om Pennens Skaft
 som ikkun om Bøsseskjæftet.
 Kanhænde han ildned sin Digterkraft
 imellem, hvor Prangere kjæfted
 og Toddyen damped saa viden om.

Men hænde det kunde ved Venners Bord,
 hans Hoved sank ned over Armen,
 mens Taarerne væded de knyttede Kno'r
 og Graaden spændte i Barmen,
 mens Sorgerne sænked sig viden om.

Han tog vort Sprog til sit Jægerbryst
 og lagde det op til sit Hjærte.
 Da klang dets Strænge med Folkets Røst,
 og Jyden sin Abc lærte,
 mens Smilet tændtes saa viden om.

Endnu vi mindes hans Bindstu'skjæmt,
hans Klage, naar Vingen blev stækket.
Hans Vemodssang bliver aldrig glemt,
saalænge Vildfugletrækket
bag Regnskyer fløjter saa viden om.

2/o 1924.

EVALD TANG KRISTENSEN

No pamprer do saa stell,
men hwor do haar wot hwell!
De Skatte, do haar laa po Laj,
de er ett te aa tæll'.

Enhwer faar taal for sæ.
Men Hjattens Tak for mæ!
Der er saa fo mell Haw og O,
der glæj mæ mir end dæ.

CARL NIELSEN

Mit Land er tonende Sange
af Lærker, Mejser og Bi,
vi vandrer i vuggende Klange
og saaer vor Havre deri.

Der gives knap Hegn eller Hækker
og næppe en hældende Hyld,
hvor ikke Smaastruber sig strækker
i Vejret for Klangfyldens Skyld.

Mod Fuldmaanen stiger Horsgummen
i Elskovens glade Tagfat;
mod Himlen rører *han* Trommen,
mens Skovduen kurrer fra Krat.

Omkring vore Kyster de krumme,
der jager saa sært et Spil,
mens Bølgerne trampe og brumme
til Havgudens Violoncel.

Saa fik vi Daner af Solen
 det lyseste Spillemandssind;
 naturligt hælder til Fjolen
 hver Bonde sin stubbede Kind.

Selv har du din Rod og din Kilde
 hos fjolmuntre Almuesmænd,
 der kom for at spille til Gilde
 med Kalveskindsposen paa Lænd.

Endnu dine Toner har Mærker
 — velsigne dig Gud for dem! —
 af Gry og stigende Lærker,
 naar Spillemanden gaar hjem.

Endnu i Takternes Vrimmel
 og midt i din djærveste Klang
 vi skimter din Barndoms Himmel
 og Humlen i Slyng om sin Stang.

Ja, alle de dugdøbte Toner
 i Vaardagens Kløvermarks-Kor
 du løfted mod højere Zoner.
 I dig det Evige bor.

TIL PROFESSOR A. MENTZ,
DA HAN FORLOD VIBORG

Den korte Sommer stunder mod sit Fald,
Brombærret sidder sort paa pigget Ranke;
det sidste langtudtrukne Tordenskrald
hendumrer sindigt over Hedens Banke.

En smækker Skikkelse har vendt sig om,
der hvor den hvide Rug med Lyngen mødes;
han stirrer længe øjenstor og stum,
mens Drømme vemodsdøbte dør og fødes.

Det ganske Jylland blev hans Tumlemark,
som Kultivator var han blandt de skrappe.
Mod meget retted han et Støvlespark,
men andet — vidste han saa ømt at klappe.

Han rinked Bække op som Andre Reb,
det kaldes nok at regulere Vandet;
om sligt har Digteren saa lidt Begreb,
men Storken gik bag efter ham og banded.

Men Bonden knuskede tilfreds sin Skraa;
 nu slap han for de Sving og Hølle hule;
 og se om ej langs den snortrukne Aa
 de Kabbelejer vokser *lige* gule.

Han maatte med sin Samtid holde Trop;
 dog aldrig traadte han i Hjej lens Rede;
 og hvad han end har maattet rive op,
 hans største Glæde laa dog i *at frede*.

Han svor ej blot til *Nyttens* Algebra.
 Han kjendte hver en Vækst i Jyllands Moser
 fra *Drosera rotundifolia*
 til Sivet i de sejge, brune Hoser.

Med Ømhed saa han paa det ganske Land.
 Hans Røst blev varm, hans Bryst randt fuldt af Latter,
 naar noget skjønt han fandt ved Skov og Strand,
 en Sjælefryd, som kun den Gode fatter.

Han tog saa mangt et djærvt og ærligt Tag
 for hvad der trues trindt af slette Love:
 en lyngklædt Aas, et knudret Bakkedrag,
 en oldtidsrunken Rest af Egeskove.

Det la' han ind til Danmarks Urtegaard
 og satte Gærde om ved Servituten,
 et fredet Læ igjennem onde Aar
 for Humlebien som for Gjærdesmutter.

Nu gaar han hjem, den blonde Gladensvend.
 Fedtlæderstøvlerne, der gnaved Hosen,
 hvor Pligten bød hans Fod et bitte Vend,
 dem har han sat etsteds ved Tørvemosen.

Lidt tung i Øjet staar vor Mosemand,
 mens Minder blinker op som Sol paa Vige
 fra tavse Kjær, fra Enges Rislevand,
 hvor Flæget slænger med de brede Flige.

Det er, som vifted hver en Blomst Farvel,
 selv støvet Tordenskræppe kejtet vinker;
 se: Trevlekronen gjør sig ogsaa til,
 to Snerler — i det bare Vand *de* klinker.

Men Klokkelyngen, aa det sølle Skind,
 den holder ved sig selv saa rørt en Tale;
 den har nu altid haft et ydmygt Sind
 og søgte fortrinsvis de lave Dale.

Der traf de to hinanden — han og den;
 om Ensomhedens Fryd de hviskede sammen:
 „Saa vil du nu gaa fra mig. Ja, saamænd!“
 Den sender Nik paa Nik fra Mosedammen.

Og Hedeklokken ringer Solen ned,
 og Hjejlen følger med sin Fløjteklage,
 den dybeste, den bedste Lyd jeg ved
 for den, som sagte trækker sig tilbage.

Men ej blot Dyr og Blomst vil savne dig.
 Naar nu med Et du og dit Smil er borte,
 skal vore Ønsker følge dig paa Vej
 helt ind igjennem Hovedstadens Porte.

I dig faar Skolen ingen sur Pedant,
dit Blik blev frit mod vide Horisonter;
 din Lærdom — som du selv ved Mosens Kant —
 blev brunet under Solens Straalebundter.

En festlig Mand du var, ihvor du kom,
 en fuldgjæv Borger under Dansker-Flaget.
 Naar næste Gang de Venner ser sig om,
din muntre Latter savnes stærkt i Laget.

Men har i Skæbnens lunefulde Spil
det rette Kast — lidt sent — nu ramt *din* Terning,
vi raaber allesammen: „Lykke til!
Held over dig og al din Fremtidsgjærning.“

27/8 1923.

VED LANDSTINGSMAND
HARALD JENSENS LIGFÆRD

De kaldte ham Kong Harald,
dog mest vel for Spot;
men *han* var mere Konge,
end mangen i sit Slot.

Hans Kongstanke var:
De Forhutlede og Graa,
de Folk i Gydens Mørke,
som alle tramper paa —

de vildfarne Hobe,
de Rædde, fjærn og nær,
dem samler jeg og svejser
til en sejrende Hær!

En Dag skal det bruse
som Sus i høje Trær:
Se, Sejrens Dag er kommen!
Se, Gryets gyldne Skær!

Saa stiftede han Bladet
for Sparesummens Rest;
han „stampede“ sin Frakke,
han laante paa sin Vest.

Naar andre slukked Lyset
efter en trælsom Dag,
det lyste bag *hans* Rude,
det lyste paa *eders* Sag.

*

Avisen som Sagen voksed,
og Manden voksed med den.
En Dag var der bleven en Høvding
af denne sværtede Svend.

Paa Byens Pladser og Torve
han planted sin Fanestang,
og ud gjennem Stadens Kvarterer
gik Kampen sin stærke Gang.

Ham fulgte saa glade Skarer,
der lystred hans mindste Vink,
naar hen over lyttende Tusind
gik Brillernes lynende Blink.

Ved Majdagens jublende Fester,
da rulled saa ungt hans Blod,
da var han en Ordets Mester,
der gav de Forsagte Mod.

Han lærte sin Flok at svinge
mod Daarskab et kløvende Sværd
og vakte i Fattigmands Bringe
hin Tro paa Menneskeværd.

De kloge og muntre Øjne,
der bag om Brillerne laa,
men tabte sit Lys inden Aften
— engang de for Tusinder saa!

— De kaldte ham Kong Harald,
de fleste vel nok med Spot,
men alle, der ærer hans Gjerning,
vil sige: Det Navn er godt!

Saa løfte I højt eders Høvding
og følge ham sidste Gang,
mens Sørgetonerne tvinder
sig sammen med Kampens Sang.

28/10 1925.

Under Aftenstjernen

TIL PRINSESSE MARGRETHES
BØRNEHJEM

Der laa paa Storbyens Fortov,
hvor tusinde Fødder gaar,
en kvæstet Fugleunge,
der ejed knap Fjer eller Haar.

Den var vel styrtet ned fra
det høje Kobbertag
bag hvilket Raager ruged
og Duerne havde Slag.

Sit tunge døende Øje
den vendte saa virrende rundt,
mens Folk stod om den i Stimer,
og Damerne fik ondt.

Da skubbed en gammel Morlille
sig gjennem den ynkende Flok;
hun retted mod Ungen sin Brille
og strøg dens Hals med sin Stok.

Nu bøjed hun højst besværligt
 det gamle gigtværkende Knæ,
 og op i sit Forklæde tog hun
 det stakkels døende Kræ.

Saa bar hun det hjem til Ovn
 igjennem den larmende By,
 og Moderen saa det fra Tinden,
 og Englene smilte fra Sky.

*

Der ligger paa Verdens Fortov
 saa mangt et hjælpeløst Barn,
 forladt af Fader og Moder,
 nedtrykket i Smuds og i Skarn.

Det vil ikke dø, det strider
 i Graad for det fattige Liv,
 som ude paa Mosen strider
 mod Frosten det spinkle Siv.

Det ser imod Lyset og kravler,
 det dukker sit Hoved mod Slag,
 mens Hævnenglen fylder sin Tavle
 til Brødens yderste Dag.

Men hvis er vel Brøden, den Moders,
 der fødte ved Afsindets Dør,
 eller din, der løftede Køllen
 og knuste det vaklende Rør?

Hvi skal *det* saa ensomt lide,
 hvi skal *det* saa sørgende dø,
 som bare er Barn og skyldfrit,
 et henslængt Menneskefrø?

Om Guldet tabes i Skarnet,
 bevarer det dog sit Værd.
 Saa lade du aldrig Barnet
 undgælde for Faderens Færd!

Det sagde den Høje og Rene:
 „Lad Barnet kun komme til mig!“
 Saa tag I det nu paa Armen
 og bær det et Stykke paa Vej!

Kom hid da, I milde Hænder,
 staa sammen, I gode Sind,
 og luk den kravlende Spæde
 til Livet og Lyset ind.

Giv Læ til hver Menneskespire,
om ogsaa i Skarn den gror;
da gjør du *dit* Hjærte større
og bedre en brødefuld Jord.

25/3 1922.

VED HALD-KURENS AABNING

Livet gnaver paa os,
slider Nerven tynd.
Bagfra Sot kan slaa os
ned i Smærtens Brønd.
Kolde Gys fra Slægter,
som har levet haardt,
steg og gjenned ofte
Nuets Lykke bort.

Stinded *du* end Nakken,
tog dit Ulivstørn
for et Hjem paa Bakken,
Hustru, Mor og Børn,
tit en brudt Forsørger
fik sit sidste Stød,
naar i syg Forsagthed
Kraften sammen brød.

Vil et Samfund kræve
Marven i vor Arm,
bør det ogsaa hæve
Haabet i vor Barm.
Om paa Sundheds Skude
Havari du led,
ej maa Livs-Pirater
sejle Staklen ned.

Har da gjæve Hænder
bygget her et Læ
op mod Granens Lænder,
ind mod Egens Knæ.
Kuren som Naturen
bryder Ondets Magt.
Rundt omkring det Svage
staar da Styrken Vagt.

Kom da, I Forsagte,
med de vage Sind;
I, som lidet magte,
træd kun trygge ind,
Gulvet alt er fejet,
Sengen ren og blød.
Kornets Aks er mejet,
som skal gi jer Brød.

Sol vil Straaler flette
i den stærke Luft,
Lyng skal Rummet mætte
med sin Balsamduft.
Disse brede Banker
om den gamle By
avler kjække Tanker
til en Dyst paany.

Det maa aldrig glemmes:
Sund i Bryn og Bryst!
Da vil Lykken fremmes,
da er Liv en Lyst!
Danmarks Jord skal pløjjes
ud af Karskheds Aand;
Flid og Fold vil drøjjes
under *sund* Mands Haand!

PAA KLINIEN

I. MOD VAAR

Lysglimt paa min Rude,
hvor du flimred' nys,
kan du naa min Pude,
skal du faa et Kys.

Tusind stærke Mile
gik din Morgenvej,
dem, du vilde ile
for at trøste mig.

Se, hvor rent du ligger
paa mit Pudevaar!
Aa, hvor ømt jeg tigger
dig, du ikke gaar, —

før jeg har erfaret
af din lyse Mund,
hvad du traf paa Vejen
denne Morgenstund.

Er det sandt, at Landet
favnes nu af Vaar,
medens Aa og Vandet
dampe, hvor det gaar?

Og min Barndomshede —
kom du den forbi?
Saa du Lærkens Rede?
Var der Unger i?

Rugen grøn i Solen
fik du vel at se?
Duften af Violen
tog du med maaske?

Mødte du min Hustru
i sit Blomsterbed?
Saa har du vel næsten
faaet en Hilsen med?

Galed kry min Hane?
Gøed glad min Hund?
Mimred spæd ved Gavlen
Lammet med sin Mund?

Jeg tør næppe spørge.
Intet Svar jeg faar.
Jeg maa stille sørge
i mit Savn af Vaar.

Ja, nu maa du vandre
atter bort fra mig;
mange, mange andre
venter her paa dig.

Tørre Blik fra Natten
med en Drøm af Vaar,
som i Feberflakken
over Væggen gaar.

Før du baglæns svinder,
kys den lodne Kvist
som mit Livs Veninde,
satte hos mig sidst — —

II. LÆNGSEL

Jyllands Himmel, hvor jeg længes
Mod din Højhed i det Fjerne.
Længes gennem Smærtens Nætter
mod min Barndoms blide Stjerne.

Blot et Blink af dig at fange
over maanelyse Vænge,
som jeg saa dig tusind Gange
finkle over Vaarens Enge!

Ak, om jeg skal længe ligge,
du vil hjælpe mig, Veninde,
thi jeg ved, du nænner ikke,
jeg skal ej min Stjerne finde.

Gaar du ud ved Aftentide,
søger Stjernen i det Høje,
ved jeg, at dens Straaler blide
fylde helt dit dunkle Øje.

Staar du saa i Vaarens Friskhed
aftendugget ved mit Leje,
faar jeg gjennem *dine* Øjne
lidt af Stjernens Glans i Eje.

April 1927.

III. I NØD

Vældige Kraft fra Almagten, der styrer hver Dødeligs
Skæbne, —
lad mig ej raadne paa Seng, lad mig ej visne som Halm.

Ørnen han rammer fra oven den skjælvende Due i Dalen;
bare et eneste Stød med sit aldrig fejlende Krognæb — —
fører den did til sit Fjeld, hvor dens Sjæl flyder sammen
med Solens — —

Saadan jeg ønsked mig bort, naar min Daad stod i Blost
ved min Husgavl.
Ikke for Edder at dø, som Kartofflen raadner i Kulen.

PAA JENLES FAÇADE

Staa mit Hus
stejlt og stærkt i Storm og Sus.
Ingen Spark af Dødens Hæl
mod din Karm og Hjørnepæl.

Ingen Ild og Lynildsbrand
slaa i dig sin Hakketand.
Lad din Maanes Drømmespind
slege ømt min Hustrus Kind.

Rejs dig Hus
stejlt mod Hadets Gaalm og Gus.

D A N E F Æ

Ved Indsamlingen til Nationalmuseet.

Bonden pløjer saa morgenglad;
da rammer et Glimt hans Øje.
Han løfter en Ring fra Muldets Bad
og gnider den blank mod sin Trøje.

Han skyder den over sin brede Kno
og holder den op for Solen,
mens Horset linner de slidte Sko
og damper fra Mankestolen.

Bonden grunder saa tankefuld,
mens sært bag Bullen det bæver.
Saadan blev Oldtids bedste Guld
først vejjet i barkede Næver.

Gyldenhornet fra Gallehus
som Bollen fra Gundestrup Moser —
friet de blev fra Slam og Grus
af Folk i stuntede Hoser.

Somme gaar ud med Gridskheds Bor,
de støde i Højen og lytte;
de rode som Orner i Oldtids Jord
og fange dens Aske som Bytte.

En Glut gaar hjem fra en Sommerdans
med Kys paa de rødeste Læber.
„Min Skolidse løsnet?“ Hun gør et Stands.
„Jeg tror saa min Sandten, den slæber!“

Hun løfter en Skat fra Jordens Gjem,
hun saa, den var hel og holden;
hun sprang som Føllet langs Furen hjem
med Guldet i Forklæd'folden.

Og Glutten lo fra sit Hjertes Bund
som Solen i Morg'nens Rude.
— Nu ligger det herlige gyldne Fund
i Museet paa Silkepude.

— Jo, Ploven er bedste Søgespyd
for Skatte, der dækkes af Muldet.
Der er i vor Havre den samme Lyd,
som klinger i Oldtidsguldet.

— Vær takket du ærlige Finder-Tog!
Velsignet hver tro lille Pige!
Ved hver en Ring, I af Jorden drog,
udvided I Danmarks Rige.

⁵/₃ 1925.

I DE RAADNE KARTOFFLERS TID

Den raadne Kartoffel i Kulen staar
og hygger sig der i sin Halm.
Men melder os Regnen, det bærer mod Vaar,
den laver dernede stor Kvalm.
Den buldner af Skimmel og ilde Lugt,
besmitter din hele Avl;
hver *Magnum bonum*, hver Kulens Frugt
den øder med Top og Tavl!

Den raadne Kartoffels onde Stank
nu driver saa lavt om Land.
Den siver ud fra Butik og Bank
og stemmer for Brystet hver Mand.
Den følger dig lige til Kongens Gaard,
den stinker sig op i vort Flag;
paa Rigsdagens Trapper den kvalmende staar
og varsler en helseløs Dag.

Det ved hver Bonde, det ved hver Smed,
det ved hver høvlende Gut:

Om *raadne Kartoffler* skal være i Fred,
da bliver *Alt* Mask tilslut.

— Hvor Raaddenheds vamle og fule Aand
forgifter vort Krus og vor Kavs,
vi griber i Kulen med dristig Haand:
Den raadne Kartoffel — *harovs!*

BØNDERNE PLØJER —

Verdensvægten gaar op og ned,
Jordens Axel i Vold forskubbes,
Droner mæskes paa Flidens Sved,
Uskyld græder, mens Æsler gnubbes.
Kræmmere kives og Prangere støjer —
Bønderne pløjer, Bønderne pløjer!

Kloden træller som Slibesten,
se, hvor Satan ved Svinget sveder!
Officeren paa Zebra-Ben
sliber sin Sabel til brandgule Eder.
Last og Fejghed sig sammenføjer —
Bønderne pløjer, Bønderne pløjer!

Kirken messer om hviden Krist.
Banker kracker og „Huse“ ramler;
Barnet græder for Brød og Brist,
Skjælm fortærer, hvad Bravhed samler.
Ulve gaar rundt i Faaretrøjer —
Bønderne pløjer, Bønderne pløjer!

KUN EN GAARD —

Rank i Rejsning, dog ved Jorden,
saa at Stormen mindst formaar.
Underlag og Syld i Orden,
saa ej Muren Rævner slaar.
Synet frit fra Bakkens Rand
— kun en Gaard i Danmarks Land!

Plovøgsstræk langs brede Banker,
ingen Slentren løs og lad!
Porten høj, saa kjække Tanker
ikke der slaar Panden flad.
Kø'r paa Rad med Græs for Tand
— kun en Gaard i Danmarks Land!

Bravhed under Rollingtaget!
Føling med hver Folkesag
op i Flyet, ud i Flaget
strømmer da paa Kampens Dag!
Ingen Rust og Kjernebrand!
— Kun en Gaard i Danmarks Land!

Om du tærer Armod's Finker
 eller Velstands fede Aal —,
 det er ikke Sul, der sinker
 Farten mod de høje Maal.
 Fælles Aand paa Muld og Sand —
 hvilken Dag i Danmarks Land!

Kjække Tøse, kloge Dreng,
 Blikket frit og fremadvendt.
 Glad i Dansen, rap i Enge,
 snild i Farens Element!
 Mindets Bølgekluk mod Strand
 — kun en Gaard i Danmarks Land!

Tordennætter, Stormgangsdage,
 Forstu'svalers Sommer-Sting,
 Barnesang og Oldingklage,
 Liv og Død i evig Ring.
 Trokabsagt med Mø og Mand —
 kun en Gaard i Danmarks Land!

BONDEN OG HANS JORD

I

Vi strides og kives, min Jord og jeg.
Thi sjældent vil vi den samme Vej.
Du vil i Syd, naar jeg vil i Nord.
Du vil gi Skræpper, naar jeg vil se Roer.
Men det skal jeg visselig love dig:
Du skal komme til at lystre mig!

Jeg vandrer til Smeden, han hvæsser min Plov
og lægger mig Sko under Horsens Hov.
Jeg henter i Boden et Hakkejærn,
med det skal jeg ramme midt i dens Stjærn
hver Tidsel, der stikker sin Næse op
af Mulden om min Kaalrabitop.

Derude paa Bakkens runde Bug
der faar du gi mig min Provste-Rug;
hvor Dalen bunder i Mulden tyk,
der tar jeg Byg til min Julebryg,
og op ad Skrænternes brede Bryst
skal Havren skyde med Liv og Lyst.

Kartofler faar jeg vel ogsaa ha,
 og Kløver til Koen, aaeja endda!
 Og Mor kan ej gøre det uden Kaal,
 en bredfuld Gryde er Ugens Maal.
 Og Høns maa ha Mumme — og Grisen Mæsk,
 om der skal bli Fedt ved det Gylteflæsk.

Du skal ej yde mig det omsonst.
 Jeg ponner om dig med Flid og Kunst.
 Syv Gange jeg harver min Sommerbrak,
 snart ret efter Næsen og snart paa Skak.
 Salpeter og Mergel bringer jeg selv,
 men Sol og Regn spæder Himlen til.

— Der var en Tid, en var ung og gløj!
 Da gik det hele ret som en Røj!
 Jeg satte en Skrald i min Kjørepisk
 og tænkte: du klarer *det* som en Visk!
 Jeg satte en Fjer i min lysgraa Hat
 og spytted i Næven og tog saa fat.

Da følte jeg Kræfternes Helligaand;
 min Plov laa varm og gjæv i min Haand;
 med rene Furer den Marken kløv;
 da mærked jeg aldrig min Le var sløv.
 Min Kone bandt op, hvad jeg hug løs;
 paa Neget sad spæd vor første Tøs.

Men Bonden maa friste saamange Slags Kaar,
 og Himlen beholdt sin Regn et Aar.
 Solbrynden gik som en Hedebrand
 hen over min Agers tolv Tønder Land;
 min Ko, hvis Rygben stod som en Sav,
 hun tuded — som ud af et usmurt Nav.

Det Aar, da fik jeg mit værste Knyk,
 jeg var som et Kræ, der har rendt sig i Syk.
 Jeg kunde ej klare Renter og Skat
 og havde saa mangen en søvnløs Nat.
 Lad den, der daarligt kan sligt forstaa,
 blot selv faa Knokkeldoms Træsko paa!

Omsider kom jeg igen til Krylt,
 fik væltet af mig min Armodsbylt.
 Men den Gang had' en jo faaet sit Klem;
 Flyvgigten imellem kan være slem!
 Ja, nok er jeg brudt i hvert eneste Led,
 men skulde det komme min Ager ved!

Tro ej, fordi jeg er gammel og stiv,
 jeg derfor forbander mit trælse Liv!
 Jeg har til Arbejd den samme Hu,
 som da jeg var ung og rask som Du,
 og vil I se Liv i en gammel Knag,
 da tag mig med paa en Høsletsdag!

Jeg skal vel klare endnu mit Skaar
 og ogsaa ved Aften ta min Godtaar!
 Er selv jeg krum som en Karvestok,
 den Fure, jeg pløjer, er lige nok.
 Og har det ej altid den bedste Skrej,
 min Hors i Skaglen — hun bier paa mig!

De Kloge siger: „Spænd du nu fra!
 Lad en Ung sige Ø, hvor du selv har sagt A.“
 Saa skulde jeg slippe de tolv Tønder Land
 og sidde og glyne som Aftægtsmand;
 blot kikke paa Klokken og vende min Skraa!
 Til det vil min Taalmod ikke forslaa.

Endnu er der Glød i den Gamles Barm,
 endnu er der Marv i min krogede Arm;
 endnu kan jeg løfte den Hakke saa tung
 og slaa den i Merglens Bænk med et Rung!
 Hvi skulde vi nu faa den Snak til Rend,
 at jeg gav Kjøb for et Hold i min Lænd!

Se derfor, Jord, maa du lyde mig
 og ikke ærgre og snyde mig!
 Jeg gir dig din Ot, alt det du kan ta;
 og saa vil jeg ingen Mukken ha.
 Gjør ikke mig og mit Arbejd Skam,
 men yd mig en Avl, som er Kjærnekram!

II

Saa stander evigt i Syd og Nord
 en Strid mellem Bonden og Danmarks Jord,
 en Strid saa ensom saa maanestille
 som Draabens Fald i en øde Kilde,
 og dog saa vaagen, saa viljehvast
 som Øksens Hug imod Bul og Bast.

Som Jakob sloges i Ørkenkrat
 med Englen den hele Stjærnenat
 og fik et Hold i sin stærke Lænd,
 saa sloges med *Jorden* de Bøndermænd.

Hin Kamp med Jorden maa Bonden friste,
 til tungt den slaar paa hans Fyrre-Kiste.
 Thi Graven bag sig, men Front mod Jorden —
 det kalder Bonden for Livets Orden!

Mens andre slænger fra vilden Sky
 en Sæd over Lande af Krudt og Bly,
vi saar vor Rug under Maaneny.
 Tre blommede røde Øg som Spand —
 med dem *vi* høster vort Havreland.

Mens Landene suges af Pestens Myg,
 vi høster i Dalen vor gule Byg.
 Mens Kejserriger i Mordbrand luer,
 vi fodrer af Haanden Fredens Duer.
 Thi Gjærdesmutte og Kongeørn
 de leger ej sammen som lige Børn.

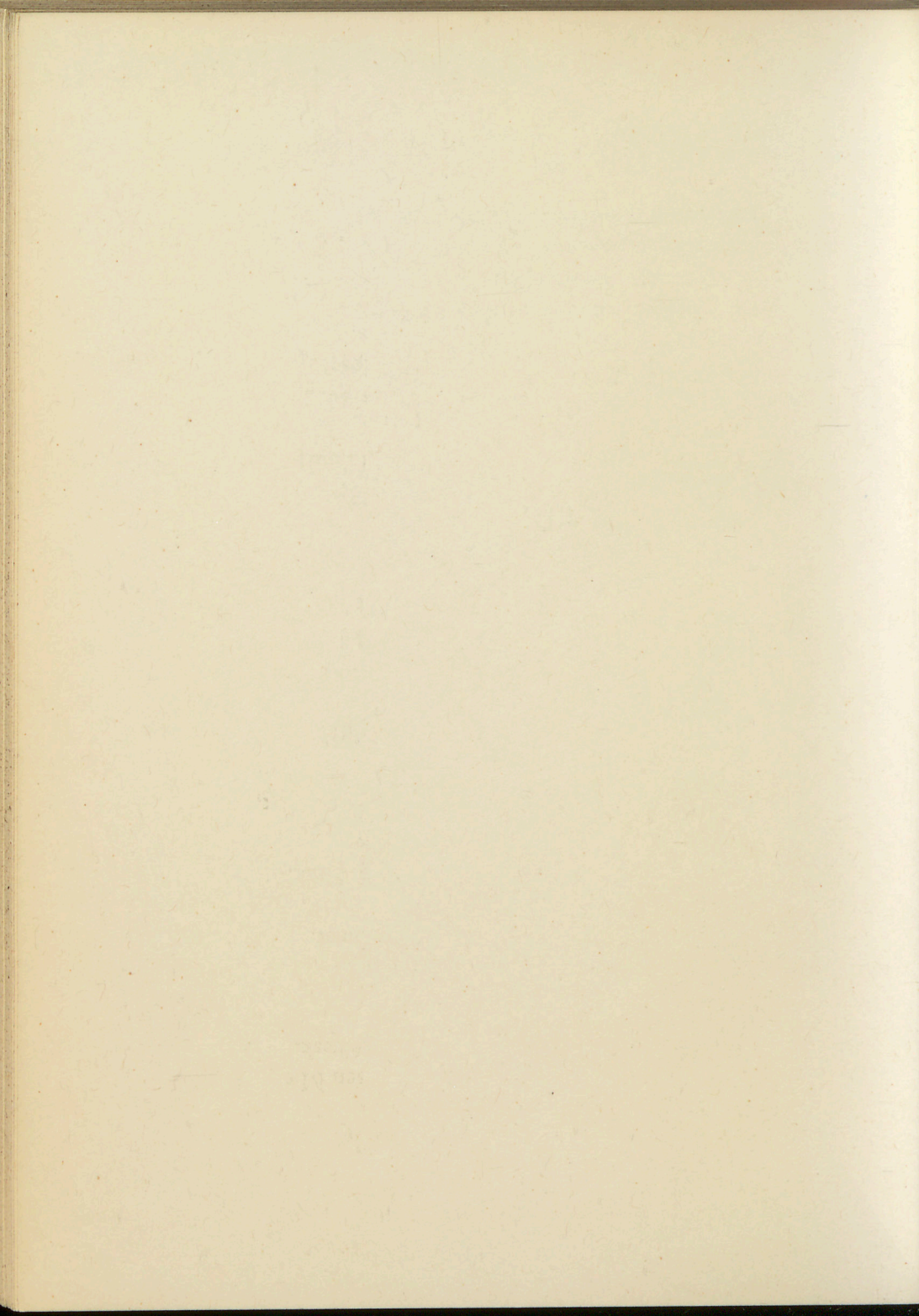
Mens Stater skjælver bag Røg og Damp,
 vor Bonde gaar til en bedre Kamp,
 en Kamp, der kjender ej Kampens Drøn,
 et Slid, der kjender ej Trællens Støn.
 Et Ukrudt fældes med Rod og Top;
 straks ranker et Ax sig læng're op!

Et Dødsenspust omkring Verden drager,
 men Kornet trives paa Danmarks Ager!

Du skal ej blues, du Bonde god,
 fordi du kun Avling og Høst forstod;
 dig skal ej lokke hin Vildmands-Lod
 at løfte dit Land paa en Lanseod.
Din blanke Plov er langt mere værd
 end Tusindetal af slebne Sværd!

Da ærer du mest dig selv, din Stand,
da sejrer smukkeste vort Fædreland,
om bare en Vippelængde det stiger
i Gjævhed op over andre Riger.

²/₉ 1923.

DEN SLEMM HANS PROKURAATOR

Wor Smed war da kommen saa dæwels i Klemm
for en Skos', han en Daa haaj lædt fald om den Slemm:
te trowed jen ett, æ Dæwel war te,
en kund wal endda blyw salig for de'!

No stod i æ Smed'i den Vennek Pæ Bjatt,
og skuld ha saat Tænd i en krevlajted Kratt
— saamøj da en lied, skinhelle Mjatt!

Han to no gelik æ Dæwl hans Pati,
og det war sgi nøj, der war Aller laa i:
„A haar aalle hør Maagen te Pladder i mi Daw'!
En sku trow, do'w'n Baan, der haaj ondt i æ Maw'!
en Tokki, der hwerken ku tæl' eller staw'!
Og do'el vær Kristen og do'el vær Sme',
og trowr saa ett, æ *Dæwl* han er te!
Aa twil' po den Slemm, nær en trowr po Worherr —
a forstor ett en Synder, *saa* arm, te han tær!

Den Slemm: Fanden. *Vennek:* Vigtigpraas. *krevlajted Kratt:* stor
Høstrive. *Mjatt:* Praas. *Aller:* Alvor. *aa twil:* at tvivle.

A fæk lissempø Haak for den jen som den naan,
 da *a* gik te Skuel som en banke' Guds Baân.
 Æ Degn stod og højt med æ Tamp i æ Haând;
 æ Katekismus han holdt i den naan:
 „Vil do si, te do ka fo æ lær te imaan,
 det dér: aa forsag den on-de Aând,
 der kryver omkring wos — som Worm i Saând!“
 — *Saa* from war æ Degn; skjønt mod Bøen en Skaân.
 — — *Saa* skuld æ *ett* sæd: ett den ringeste Graân,
 hwad de task jen for som en værløs Baân, —
 hwerken Fanden hans Kunster heller Helvedes Braând
 Den Blæs', gotten Smed, den faar do læd revn,
 om mir *vi* tow med hinaan ska ha Stævn!
 Hwad hjælper æ, do ka sætt Tænd i mi Kratt,
 saa 'en gaar øwer æ Stowwer som rywendes Katt', —
 hwad nytter æ, hwormøj do ka swejs og skow,
 nær do haar *saa* ringleajted en Trow,
 og aalle en Gaang som „den fromme Tobies“
 tær slaa en Kos for æ Dæwel hans Nies!“
 — Her hogg no Pæ Bjatt en Kos med hans Kratt,
 der gik twat øwer æ Smed'i og ind i en Lat.
Haaj æ Dæwl wot tefa'es, han haaj da maatt skwatt!
 — Æ Smed stod og traj sæ sjel øwer æ Tæ'r;
 han war halles ved aa blyw lied ved de' hér.
 Om æ Dæwl, sølle Trævl, han war te heller ett —
 sku' det raag *ham* den jenneste Bett!

Haak: Klø. *Skaân*: Skarn. *sæd*: passe. *værløs*: ussel. *Blæs'*: Blære.
Stowwer: Stubbene. *ringleajted*: daarlig. *Nies*: Næse. *Lat*: Lægte. *tefa'es*:
 var til Stede.

Han past hans Stævn og hans Aaltesdaa;
 æ Dæwl og det Æwl maatt æ Præjst ta' sæ aa.
 Han holdt sæ i Løj men' æ Æl den drap,
 — hans Haând i Hwil baag hans Skjødskindsklap;
 han vint, te Pej'r sku sawt i hans Vred',
 saa *han* ijæn ku komm ad me' aa smed'.

Som søen det dingelt mell ølle og ti,
 kam Gammel Jehannes sgi steglend forbi.
Han fæk sæ en Skro af Pej'r hans Paang,
 og saa kam æ gammel Kwân igaang.
 For det aa fortæl war Jehannes hans Lyst;
 saa æ Smed kam sgi ett te aa smed' for det føst.
 — Han begynd, men' han harked en Tuds fræ æ Bryst:
 „Aa twil æpo, te den Slemm han æ te —
 nej, det kan en Smed no'tt sto sæ ve'.
 Men no ska'a fortæl jer en Løwn, som er sand',
 for det er passired ved Rundesmus Land':
 Engaang war æ Dæwl bløwn rejn iband'.
 Ma Za', den Hægs, aa'en syv Sætters Kand'
 haaj bæled ham fuld, saat ham op i æ Wand'
 med nø Mød, hun haaj blænd i hind' Stripper og Spand;
 i Fandenavn haaj hun da skraft hinne Negl
øwer æ Kows i æ Frammes, og *saat* en gued Stejl
 te en Hivert; for det haaj no aalle slan fejl — —

Aaltesdaa: Altersdag. *Æl*: Byge. *Rundesmus Land'*: Rundesmoses Land-
 ding. *rejn iband*: rent balstyrig. *en Sætte*: et Mælkefad. *saat en gued*
Stejl: lagt en solid Grund. *Hivert*: en Rus.

nej, det sku' sgi nok leg si Mand mod æ Jurd,
 sjel om han saa kraant nok saa brøsig og stur.
Han smisked og smasked og snowed hans Haal;
 jow, det war sgi Mød, der war brøgged for Kaal'!
 Men aalle saa sor' han haaj hwælt hinne Kand',
 saa war'æ, som der swarmt en Stok Bi baag hans Pand'.
 Og no vild han gantes, og no vild han dans.
 Men Maren war jawnhen jewwer te aa sans,
 hun kam fræ ham, æ Sluri, øwer æ Dartræ i Tid',
 humped nied te æ Mues, stak sæ baag en Busk Vid'.
 Men den Slemm *vild* dans; osse nøj der sku' skrid'.
 Saa laa' han hans Klører om æ Kagel si Sid,
 men den war nøj taangle, den fæ' sgi ondt,
 far æ Omgang war ud og æ Stow trint rundt,
 den taft æ Fædder, saa hør og saa dør;
 saa det sku æ Dæwl sgi heller lædt vær'.
 Æ Aask det pulst, aa æ Ringi de sprang,
 og æ Dæwl to opo, saa æ Bjælker de sang!
 Saa op lod han ta aa æ Skorstenspief,
 saa æ Sued stod ud som en kwollendes Strief,
 æ Kat bust Bagkaarre ind ad æ Aan,
 æ Kok fild baglænds nied fræ hans Raan;
 æ Mødkaar vælt med si Bund' i æ Vejr; —
 jow, dør fæk Ma Za' saagi blæst og gjord Hejr!

kraant: knejse. *Mød*: Mjød. *hwælt*: tømt. *jewwer*: rapt. *Sluri*: Bæst.
Vid': Vidie. *skrid*: gaa raskt. *Kagel*: Kakkelovn. *taangle*: tung i det.
Aask: Asken. *det pulst*: hvirvlede. *bust Bagkaarre*: slog Kolbøtter. *Aan*:
 Ovnsmundingen. *Raan*: Pind. *Mødkaar*: Mjødkarret. *gjord Hejr*: fejjet i
 Stuen.

Saa fløw no æ Dæwl da Fanden te Sorre,
 som en *send*-warm Kok, sluppen ud af si Korre!
 Syw Gaang' fo'r han rundenom Rundesmus Land',
 med hans Fork i hans Næw og en Stjern baag hans Pand'.
 I ka spør te æ Za's, so mi Præjk ett æ sand!
 Æ Tørre i æ Mues, der war skrued og tar
 og baare vint po, aa komm inden æ Dar,
 de fæk en Refurrium ringer' end warr;
 hans Haal', bitte Bøen! den hwist med en Skru'
 som kund æ ha wot mi fjedte gro Lu, —
 Ja, søen æ Stø Skumpi han task med den Haal',
 te æ Skaatørr' de røjt imell' Traanum og Saal'.
 Gud spaar jen si Tørr' for aa møed' søne Kaal'!
 Ja Gud spaar jen æ Tørr', og Gud spaar jen sjæl,
 hwor det Üend er tefås og den Slemm er paa Spel!

— — — Æ Tudser de so i dje Pytter og gaft;
 æ Howorm' sang, saa æ Slawwer de taft,
 imen' Fanden kjor rundt om den samm go' Plet;
 men no war han osse ved aa rend træt;
 det war bløwn søen halles hen ad æ Næt;
 en stywle Las Døj haaj han faat i æ Sokker
 af aal den Fløvt gjemmel Blewwer og Rokker;

Fanden te Sorr: Pokker i Vold. *Send:* Gildesskjænk. *Korre:* Kurv.
Stjern: stor Rus. *Refurrium:* Omgang. *hwist:* slængte med. *Skrue:*
 Tørvestak. *Stö Skumpi:* en led Rad. *Üend:* det onde. *tefås:* paa Færde.
Slawwer: Fraade. *halles:* halvvejs. *stywle Las Døj:* et rigeligt Læs Dynd.
Fløvt: Jagen. *Blewwer:* Mudder.

men no vild han hjem med sæ sjæl og Ma Za'
 te en Stej, hwor æ Hueser — og *hun* — ku blyw tar,
 a tinker, derhen ad Nobiskrog,
 som a haar sit stawed i mi Oldmurs Bog
 — wal sajt nøj lig ad Helvedes Rig' —
 hwor han vint, hun vild blyw ham en venle Pig';
 — men det war no'tt Marens Handel saa Lig'.
 — *Han* rajt og han skraft øwer tre Tønder Land,
 no mell' Howormkol, no i Sywwi og Wand,
 men Maren, den Hægs, han ingensteds fand.
 Den Fraagen ku Maren no lidtajte li.
 Hun reser sæ laangle op fræ æ Vid';
 dèr griver hun saa hinne Raag med Jet;
 den haaj hun smur ind i Englefjedd;
 paa den haaj hun rejn øwer rinden Wand,
 fræ Bregnsko'brow og te Troms Kjerks Strand'
 med en Kat i en Kled' og en Løjt for æ Pand' —
 med den hun no *laa* ham øwer hans Skrot,
 te en *skuld* da ha trowr, hwer Knokkel bløw grott;
 men søen ska'en ett vint en Dæwl kapot!
 Nok er'æ: han blatt — fand ett andt aa gjør —
 som en Kjælling hun drøwter og taver hind Smør,
 ja letter' end Maren ku skjætt en Log Hør!
 Men dèr, hwor hun ga gotten Dæwl hans Bank,
 dèr drøw øwer æ Pors søen Døen og Stank,

Hueser: Strømper. *Nobiskrog:* Helvede. *Howormkol:* Bregner. *Sywwi:*
 Siv. *Fraagen:* Gramsen, Leden. *Raag:* Ildrage. *med Jet:* med Et. *laa*
ham: slog ham. *grotte:* knust. *blatte:* styrtede. *drøwte:* ælter, former.
skjætt: skjætter, renser Hør. *Log:* Tot. *Døen:* Ond Lugt.

som nær Pæ Smed med en handle Slawl
haar ramt æ Ilder lidt nejen æ Nawl.

— Den Daa i Daa er: den Tørrjurdstawl,

— I ved: paa *mi'* Skywt — hwor Ma Za', sølle Skrawl!

laa Daller te æ Dæwl og ga' ham hans Hawl,

dør løjter æ Tørr' da saa dæwels af Swawl.

Og æ Egn deromkring — de vil sej bitte Do;

den løjter aal-ild' aa æ Dæwl ino!"

^{18/10} 1926.

handle Slawl: haandterlig Knippel. *laa Daller te*: slog kraftigt til. —
Eggen stærkt missionsk.

SKOTSK FOLKEMELODI

Moderato.

PIANO.

Skuld gam-mel Ven-skab rejn for-go og stry-ges fræ wor Mind? Skuld

gam - mel Ven-skab rejn for-go med dem Daw saa læng, læng sind? De

skjøn-ne Ung-doms-daw, aa-jal de Daw saa swær aa find. Væl

løwt worKop saa glæd - le op for dem Daw saa læng, læng sind.

FOR LÆNG, LÆNG SIND

Frit efter Robert Burns.

Skuld gammel Venskab rejn forgo
og stryges fræ wor Mind?
Skuld gammel Venskab rejn forgo
med dem Daw saa læng, læng sind?
De skjønnne Ungdomsdaw, aaja,
de Daw saa swær aa find!
Vi'el løwt wor Kop saa glaadle op
for dem Daw saa læng, læng sind!

Og gi saa kuns de Glajs en Top
og vend en med di Kaw'.
Vi'el ta ino en jenle Kop
for dem swunden gammel Daw.
De skjønnne Ungdomsdaw, aaja,
de Daw saa swær aa find!
Vi'el løwt wor Kop saa glaadle op
for dem Daw saa læng, læng sind!
Glaijs: Glas. Kaaw': venstre Haand.

Vi tow — hwor haar vi rend omkap
 i'æ Grønn saa manne Gaang!
 Men al den Trawen Verden rundt
 haar nu gjord æ Bjenn lidt taang.

De skjønnne Ungdomsdaw, aaja,
 de Daw saa swær aa find!

Vi'el løwt wor Kop saa glaadle op
 for dem Daw saa læng, læng sind!

Vi wojed sammel i æ Bæk
 fræ Gry te Høns war ind.
 Saa kam den Haw og skil wos ad.
 Aa, hwor er æ læng, læng sind!

De skjønnne Ungdomsdaw, aaja,
 de Daw saa swær aa find!

Vi'el løwt wor Kop saa glaadle op
 for dem Daw saa læng, læng sind!

Der er mi Haând, do gamle Swend!
 Ræk øwer og gi mæ dind.
 Hwor er æ skjønn aa find en Ven
 en haaj mist for læng, læng sind!

De skjønnne Ungdomsdaw, aaja,
 de Daw saa swær aa find!

Vi'el løwt wor Kop saa glaadle op
 for dem Daw saa læng, læng sind!

i' æ Grønn: Toften. wojed vadede.

EN GUED SØLLE JEN

Frit efter Fredrik paa Ransæt.

Møj fatte war hun, Line,
og hinne Stow war kline,
knap star end Rudder-Es;
men *hun* war *wal* tefreds.

Hind' Trøj war lutter Lapper,
æ Skow war uden Kapper,
te Saal bløw sjalden Raad,
men *hun* war aaltid glaad.

Hun Krusbær plot i Handfuld,
fir Skjelling for en Kandfuld,
om nowe ga hind fem,
saa gik hun syngend hjem.

Lidt Rævlingris te Skrupper
hun to', hwor hun ku snupp' æ,
og sold'em pø-om-pø
og tjent te' en Endskaal Brø.

Møj fatte: meget fattig. *kline*: klinet.

— „Gud hjælp jer!“ hælst hun aaltid
 te Folk ved Møll som Maaltid,
 mjest den, hun tyt fortryt;
 sjel saas hun ett forknyt.

En Sønnda spur hind Stine:
 „Hud'n haar do' æ, sølle Line?“
 „Aae mârî! som en Grøw'!
 Det *er* da skjøn aa løw!“

Da det bløw simpels me' hind,
 hun saa', far a gik fræ hind:
 „Med mæ haar' æ ingen Nø.
 A gleer mæ te aa dø!“

^{11/10} 1925.

Grøw': Greve.

DØDNINGUHR OG OT'DAGSVÆRK

Decembersolen svinder
i Vest bag Hagelslæbet,
mens mod de frosne Furer
en Krage sliber Næbet.

Ind under Vinterhimlens
almægtig høje Bue
der staar i Pløjemarken
en vindflaaet Aftægtsstue.

Dens Kaalgaarddige gaber
med Skar i Vest og Øster,
og Harerne de gumler
dens Grønkaal, som de lyster.

Ad Tagets Ildergange
sig tvinger Kvældens Blæsen,
og Udskudstagets Istap
har ravbrun Dryp i Næsen.

De mørke Vindusruder
 har Knæk paa alle Kanter,
 men ingen Sirtsgardiner
 ej heller Potteplanter.

Dog anes Liv bag Glaret,
 thi inde Ruden dugges
 som om en Glød i Ovn
 end nægted helt at slukkes.

— — — Dør ligger i Alkoven
 med tynde, klamme Hænder
 en ubarberet Olding
 forladt af Ven og Frænder.

Et Sengebaand i Loftet
 er al hans Hjælp i Nøden,
 naar han vil flytte Smerten,
 der stinger ufortrøden.

Paa Stolen foran Stokken
 omvendt ses Bønnebøgen,
 hvis slidte Korsguld blinker
 til Klokken hist i Krogen.

Den hovne tre-Al'-høje
 besvarer ingen Blinken,
 men passer sine Tik-tak,
 korrekt og uden Hinken.

Mens hver en Ting i Stuen
 af Fattigdom er mærket,
 er der en Velstands-Fernis
 bredt over *Ol'dagsværket*.

Det har den hørt saa ofte:
 Den har kjendt bedre Dage;
 da den kom hid fra Holland,
 den havde knap sin Mage.

Dens Kasse er af Teaktræ
 fra Madagaskars Kyster,
 dens Hamre slaar paa Cymbler
 saa alt i Hytten ryster.

Og mens den Syge stønner
 og bag paa Vesteforet
 borttørrer Febersveden,
 har Klokken taget Ordet:

II

Ot'dagsværket:

Nu skal han nok snart afsted.

Rejs med Fred!

Tak! nej, jeg skal ikke med!

(Der høres en løndomsfuld Banken):

Hør! nu er han der igjen,

Dødens lille Kammersvend!

Dødninguhr, hvis Tid du har —
skal vi ta' en Passiar?

Dødninguhret:

(i sin Sengefjæl)

Men jeg taler kun om Døden.

Ot'dagsværket:

Det var trist! — først og sidst?

Kan du derved tjene Føden?

Dødninguhret:

Føden det er mig saa lidt.

Ot'dagsværket:

Raaddent Træ det faas jo frit.

Gulvet raadner snart om mig,

men mig selv — jeg raadner ej.
 Thi min Kasse er af Teak
 — Tak og Tik! —
 dér slaar Ormebidet Klik!

Dø d n i n g u h r e t:

Vær dog ikke altfor sikker!
 Ormetanden aldrig klikker.
 Alt som er, engang maa dø,
 falde hen som Ormefrø.
 Slot og Tempel, Stat og Mand,
 intet undgaar Ormens Tand!

O t' d a g s v æ r k e t:

Tik og Tak! Hvilken Snak!
 Jeg har ingen Mik og Mak!
 Jeg kan gaa i otte Dage,
 ser du, — uden Brød at smage;
 aldrig har der nogen klaget
 over, *jeg* var „gal i Slaget“.
 Jeg har immer mit at passe,
 jeg har Tiden i min Kasse.
 Jeg kan gaa og gaa og gaa,
 indtil Løddet støder paa.
Tiden den maa *jeg* forstaa!
Evighed er musegraa.

Den staar ikke paa *min* Skive,
 og min ranke Perpendikkel,
 halvt af Messing, halvt af Nikkel,
 kan ej heller Navnet skrive.
 Kold som Malm, men kjærnestærk —
 saadan er et Ot'dagsværk!
 Dør en Mand, dør en Ko —
 jeg bevarer samme Ro.

Dødningsuhret:

Ufølsom for al Liden — en Svaghed alle Dage!
 De Saarede og Syge, de Trampede og Svage —
 aa, hvorfor fik de Sukket og Struber til at skrige,
 naar ej der er en Frelser og intet Himmerige!

(En Pavse, hvor kun Ot'dagsværkets ensformige Tik-Tak høres).

Dødningsuhret (fortsætter):

Nu kan vi gjerne tie; nu er han „ved at drage“;
 jeg skubber mig lidt nærmere, du trækker dig tilbage.
 Den Magt, *du* én Gang havde — se, nu har den faaet Ende,
 din messingblanke Skive han ikke mer vil kjende.
 Da han var ung, han elsked de klingre Cymbelslag,
 hvormed du myndigt delte hans travle Arbejdsdag.
 Da rensed han din Skive for Somrens Flueskarn,
 du lyste Juleaften som et sæbevasket Barn.
 Det var hans Fryd og Stolthed, naar der var Slægt og Fest,
 din „indre Dør“ at aabne for sin kjæreste Gjæst,

han pegte paa dit Hjulværk, hvor snildt det gik omkring,
 tog Lod og Viser med sig i smaa, nervøse Spring,
 og naar saa dine Hamre, din Kukker slog og gol,
 da gol han selv og vred sig af Latter paa sin Stol.
 Hans Gaards Bedrift du leded, imens han var i Skud;
 hans tyve Køer paa Toften blev malket paa dit Bud.
 Du var den skjulte Hersker, som satte alt i Vej,
 om Røgter eller Tærsker — alt maatte lystre *dig!*
 Han havde *Tidens* Uro i Nerver som i Aarer;
 kun én Ting var ham ukjendt: de stille Stunders Taarer!

O t'd a g s v æ r k e t:

Hold op! for *jeg* skal nyse — jeg mener: til at slaa —
 og dine smukke Floskler jeg kan dog ej forstaa.

(Midnatsklokken slaar tolv larmende Slag, der rasler igjennem Sygestuen).

O t'd a g s v æ r k e t (fortsætter med Selvfølelse):

Det burde vække Døde, faa *den* paa bedre Tanker,
 der staar med Hæl til Tiden paa Kistens sorte Planker!

D ø d n i n g u h r e t:

Hvor kan du dog nænne saa larmende at slaa,
 nu mens et ensomt Hjærte er ved at gaa istaa?

Ot'dagsværket:

Rager det vel mig et Straa!
 Tidens Slægt maa slaa og gaa!
 Bænkebider, pas dig s'æl!
 Naar den Stymper nu om kort
 ad en Revne „lister bort“
 i en magtløs sløv Hensovnen,
 puttes *du* i Kakkelovnen
 med den raadne Sengefjæl,
 der har støttet *ham* hans Hæl.
Jeg blir solgt paa en Auktion,
 maaske kjøbt af en Baron,
 havner i de fine Sale,
 hvor man hører dannet Tale,
 ikke Nattens hule Hark
 af en brystsyg, gammel Knark,
 der paa Halmens Musereder
 mimrer Bønner, saa han sveder.
 Jeg har immer mit at passe;
 jeg har Tiden i min Kasse.
 Dør en Mand, dør en Ko —
 jeg bevarer samme Ro.

Dødninguhret:

Det du alt éngang har sagt
 med en Hammers Vægt og Magt,
 (Mens Ot'dagsværket i sin Fornærmethed tikker
 ligesom afsides, tiltar Dødninguhrets Banken).

De stolte Mande-Drømme, nu er de svundne hen;
 nu er jeg Kryb i Støvet hans eneste Ven,
 og med min Dværgehammer fra Ormegangens Rør
 jeg linder ham en Aabning til Evighedens Dør.
 Jeg signaliserer med Døden fra min Fjæl.
Hvornaar kan du komme? Om en Time; nuvel!
 Jeg skal ham Tiden fylde med mit dystre Hammerspil,
 hans Oldingtaarer siger mig, han lytter dertil.

(Efter en Pavse siger Dødninguhret atter):

Kanske de store Stjærner alt lyser for en Sjæl,
 der driver over Dybet paa en ormbidt Sengefjæl.
 Hans Aand er nu borte paa Tavsheds dunkle Veje.
 Saa kan jeg mig flytte til et andet Sengeleje.

SKYGGEMORELLER

En Tøvejrsmorgen imod Foraaret.
To Espalier-Kirsebærtræer, de saakaldte Skygge-Moreller, staar bag Ladevæggen og taler sammen.

Den lyse:

Godmorgen, Brorlil!
Jeg kan ikke forstaa,
hvad det er, der klør i min knystrede Taa.

Den mørke:

Ja, jeg har nu Frost i *mine* Tær,
for her er aldrig en Hak, der læ'er.
Sneen og Frosten kommer fra Nord,
og det er jo altid dér, *vi* bor.

Den lyse:

Jovist, vi gjælder for Bagateller,
for vi er jo bare Skyggemoreller.
Vi dækker dog Nordvæggens skimlede Rand,
hvad ingen andre vil eller kan.

Hvad tror du, Brorlil, om den vilde Vin,
der snor sig og krør sig saa ranket og fin,
om *han* skulde staa i vor solløse Slud?

Den mørke:

Jeg tror, at den Sprade snart gik ud.

Den lyse:

Ja, ser du! Saa fylder vi dog en Plads
selv her, hvor vi plantedes op ad et Das.
— — Av, av! Nu klø'r det igjen i min Taa!
Jeg tror, vi har Vaar, før vi ret tænker paa.

Den mørke:

Du har det altid saa stærkt med at tro.
Du skulde bevise din Sag ved at gro.

Den lyse:

Jeg skjønner det nu af saa *mange* Ting,
men mest dog af Vibens dumrende Sving
ret op i Himlen og ned til Jord,
saa Vinden fløjter bag Vingens Ror.

Den mørke:

Naa Viben! Hun er saa dum som et Faar.
Hun ved aldrig, hvor Almanakken staar,

men kommer, før Isen er gaaet i Drift;
 med hende det sæder hverken Rift eller Skrift.
 — Der staar en Klump Is paa *min* skurvede Fod,
 den svider mig ind til min Hjerterod;
 faa den til at smelte, da faar jeg Mod!
 Hvad hjælper mig alle de andres Vaar,
 naar det bare er Vinter her, hvor *jeg* staar!

Den lyse:

Nej, du er nu ikke til at tøj op,
 for du er en rigtig Vrantenkrop!
 — Det er vist næppe saa ilde ment,
 men Vaaren vil altid komme lidt sent
 til den, der som os i Skyggen bor,
 jeg mener: saadan en Streg til Nord.

Den mørke:

En Streg! Jo Tak! *Jeg* har aldrig set Sol.

Den lyse:

Det har jeg!

Den mørke:

Det er Løgn!

Den lyse:

Nej! Paa Gartnerens Bøl,
 hvor vi begge blev drevet og ympet som smaa
 med en Stok bag vor Ryg, til vi selv kunde staa.
 Jeg var lige gravet af Jorden op.
 Der laa jeg strakt ud fra Rod til Top
 i Solens mildeste Morgenlys,
 forinden jeg skulde fragtes tilbys.
 Aa, det kan myge min Marv endnu,
 naar denne Morgen mig rinder i Hu!
 — — Det friske Tang med dets Smag af Salt,
 og Solen paa Duggen, paa *mig*, paa Alt!
 — Er ikke vi alle Solens Poder?
 Hvi river man os da fra vor Moder!
 Jeg diede Sol, som skulde jeg sprænge.
 Min Lykke varede ikke ret længe,
 Saa kom der en gammel arrig Knark
 og gav mig saadant et Træskospark
 at straks røg jeg ned i Skyggen igjen;
 han vendte sig vredt mod den Gartnersvend
 og sagde med Snerren og haarde Blikke:
 „Forvar dem for Solen! *Den* taaler de ikke!“
 Saa svøbte man Tang omkring mine Sider,
 og Solen var borte for alle Tider!

Den mørke:

Ja, jeg var tilfreds, jeg kunde gaa ud,
 saa fik man da Ende paa Frost og Slud.

Den lyse:

Gaa ud *nu!* lige før Vaaren kommer,
og efter Vaaren den store Sommer!
Du taler som ud af en daarlig Bog,
ja, som du ikke var rigtig klog.
Den Plads, man har faaet, skal man fylde og dække.
Vor blev jo en Lades nordre Vægge;
men her kan vi ha' vort eget i Fred,
en Glæde, man ogsaa bør regne med.

Har Vaaren hjulpet det Hele i Skred,
den nærmer sig ogsaa vort ydmyge Sted.

Den mørke:

Men til os andre: altid tilsidst!
Det er det, jeg kalder saa ondt og trist.
Om saa det er aldrig saa godt et Vejr,
saa kommer dog Solen ikke her.
Er vi da Djævelens Værk maaske,
at vi maa aldrig faa Solen at se?
Ja, *du* har saa set den i al dens Skrud,
men jeg ved næppe, hvordan den ser ud.

Den lyse:

Aa, den er saa stor, saa varm, saa mild
— — som den Gang *vi* havde Sankt Elms Ild;

Den Nat var jeg nær bleven tosset af Glæde.
 Ja, *du* var da ogsaa lig'ved at græde
 af Lykke over saa fint Besøg,
 mens Midnattens Dale i Dampe røg.

Den mørke:

Ja, det var et højst forunderligt Spil,
 at *vi* skulde gjæstes af saadan en Ild
 og staa med alle Grenene tændt,
 som jeg tænker et Juletræ omtrent.
 Thi ellers kommer kun Gaardens Katte,
 det ved du: *de* gjæster os kun for at kratte
 og flænge éns Bark i blødende Striber,
 saa det gennem Marven sitrer og piber.
 Har Raden faaet Værktøjet hvedtet og hvast —
 straks er den borte i Hop og Hast.

Den lyse:

Jeg vilde nu gjerne ha' Katten her hen,
 men Mis er jo ikke Skyggefolks Ven.
 Jeg ser den saa tit derhenne ved Hækken,
 hvor Solskinnet kjæler for Vintergjækken
 og Pigerne hænger Særke paa Snor;
 der ligger Mis paa en Busk fra i Fjor
 og vender mod Solen sin Silkemave
 og trimler i Ryk og forsøger at mjave;
 og *det* er det visseste Foraarstegn,
 naar Katten sig triller ved solet Hegn.

Den mørke:

Og *jeg* siger bare: den river min Bark;
om Foden var fri, jeg gav den et Spark.

Den lyse:

Du sparked vist alt, om bare du kunde
baade Folk og Fæ og Katte og Hunde.

Den mørke:

Min Saft blev til Gift i den evige Skygge,
hvor bare vi staar og skyder Rygge,
mens andre sig ranker i Lysets Hygge.
Bliv mig fra Livet med denne Tale
om Vaar og — — Katte og — — Dis i Dale.

Den lyse:

Jeg maa ikke snakke til dig? Nuvel;
saa snakker jeg bare lidt med mig selv.
Jeg ved godt, hvad det er, der krilrer i Roden,
saa man faar Lyst til at svinge med Foden
og raabe Hurra, — det er Vaar altsammen,
det er Liv, det er Saft, der vil op i Stammen
og ud i hver en usselig Kvist,
saa den svulmer af bristende Knopper tilsidst.
Og derfor er jeg — *trods* Skyggen — saa glad,
snart skal jeg staa pyntet med Blad ved Blad

— — nej, det er ikke til at forstaa:
 En Morgen — — med tusinde Blostre paa,
 saa skjælvende skjønnne, saa tindrende hvide
 som Sommerfugle ved Middagstide!
 Det er min duftende Brudesærk,
 og dette er Vaarens og Solens Værk.
 Han rækker mig den om Hjørnet dér,
 saa jeg kan staa pyntet med andre Træ'r.
 I Gruset ligger en Straalekrans,
 bag denne Krins er der Myggedans.
 Som Solen drejer, saa svinder *den*.
 Selv skal jeg jo aldrig naa dérhen,
 men tværs gennem Solplet og Dans af Myg
 snart Bierne stryger med Sol paa Ryg.
De runder et Hjørne, saa det har Skik,
 og finder min Honningkop paa en Prik!
 Og lige fra de deres Værk begynder,
 de summer, de brummer, de synger, de nynner.
 Naar Aftenklokken begynder at ringe,
 saa svinder den sidste med Dug paa sin Vinge.
 Aa, det er de skjønneste Timer, jeg lever!
 Jeg aabner mit Væsen; jeg synes, jeg svæver.
 Men Lykkens Stunder de er saa korte;
 en Dag bliver alle Bierne borte.
 Mit Bloster krøgles i Nattens Dug,
 min Brudesærk plukkes op til Fnug;
 da under de lyse Natters Rødme
 jeg maa mig samle om Bærrets Sødme.

Men naar man tror, man er mest forladt,
 saa kommer en lille Pige med Hat;
 bagefter — en Karl med en Havestol.
 Han er som branket af Som'rens Sol.
 Han drager hende ned paa sit Skjød,
 mens Maanen stiger saa diset-rød.
 Jo, Kjærestefolk de sidder her gjærne
 og finder paa Himlen hinandens Stjerne;
 han sleger for hende, hun hælder til ham,
 mens sagte de vugger sig agter og fram.
Han kysser; *hun* ser paa Stjærnen og tier,
 men det er saa inderlig kort, han bier,
 før atter han knuger „sin elskede Ven“
 og vugger og sleger og kysser igjen!
 Fra Kaalgaarden dufter Lavendlen, Violen.
Jeg nikker til Stjærnen — og tænker paa Solen.

Den mørke:

Aa, du er jo ikke ved din Fornuft,
 som her snakker løs om Lavendelduft.
 Det skulde vel aldrig vær' Dasset dér,
 som du unægtelig staar lidt nær?

Den lyse:

Jeg taler jo ikke til dig, dit Gnav!
Jeg taler kun med mig selv — av, av!

nu kom det igjen præcis som før,
og Kokken galer bag Forstuedør;
og du Alstyrende, som det tør!

Den mørke:

Jeg staar med Is ved alle Rødder.

Den lyse:

Den Gnavne har altid kolde Fødder.

Den mørke:

Kun Vinter og Slud *mine* Grene bræmmer.

Den lyse:

Og jeg føler Foraar i alle Lemmer.
Jeg tror, du siger alt det paa Dril.
Og nu kan du bare passe dig selv!

(Hengi'r sig atter til sine Foraarsfornemmelser).

— — — Igaar kom Husbond fra Gaarden her,
gik ind over Marken mod disse Træ'r;
begyndte at hamre løs paa sin Plov,
saa Ekko gjalded' mod Gaard og Skov,
og Haren med klippende Ører sprang.
Det lød som den muntreste Foraarssang!

Naar Bonden først faar begyndt at pløje,
 bli'r Længsler og Tanker dobbelt høje
 som rundt om paa Bakkerne Kirkens Fløje.
 Da brister Isen i Bugt og Bæk
 og Nætterne vækkes af Fugletræk,
 og Lærkernes Sang faar en ny Kulør,
 en dybere Tone, end den havde før.

Den mørke:

Men højt over *os* gaar Fuglenes Vej.
 Vil de bygge hos mig, vil de yngle hos dig?
 Nej! *ingen* af hele den flyvende Slægt,
 end ikke Skaden, den Tyveknægt!
 — — Ja, selv vore Bær man hiver langt hen
 eller spytter paa Muren ud igjen.

Den lyse:

Du siger *vore*; men det er kun *dine*.
 Jeg har altid af Fruen faaet Ros for mine,
 saa tit hun kom her i Søndagskjol':
 „*De* Stakler! de faar jo saa lidt af Sol!“
 Saa føler hun, om mine Bær er bløde.
 „Ja, disse her er jo *næsten* søde.
 Til Syltetøj er de uden Mage
 — til Folkenes Mad og til Pandekage.

Helst skal de gjemmes til Fastelavn,
 men saa gjør de ogsaa dobbelt Gavn!“
 Hun plukker en Klase, hun fingerer ved flere;
 jo, det er en Frue, man maa respektere!

Den mørke:

Men derfor behøver hver Knægt dog ej
 at plyndre og siden forhaane *mig*,
 og spytte mig mine egne Stene
 med Væmmelse op i de øverste Grene.

Den lyse:

Du har altid ejet for mange Syrer
 for egne Bær som for andres Nyrrer.
 Min Vidsomsregel for Livet er:
 Jo muntre Vækst, des sødere Bær!

Den mørke:

Mit Bær jeg galdrer mer bedsk endnu,
 saa det skal rive hver Kjæft itu,
 og Spytt-Gjøgen og Snotte-Ungen
 skal styrte herfra med Vabler paa Tungen!
 — — Og voks saa vældigt, min knortede Ryg,
 saa Muren revner for Puklens Tryk!

Maa denne „Stenskjærm for Lyset“ briste,
lad blot den saa knuse mig selv til Kviste.
Blot denne onde, stængende Væg
fra Grundens Syld og til Tagets Skjæg
slaar Brag og styrter, saa alting ramler,
maaske jeg i Døden saa vidt mig samler,
at jeg gjennem styrtende Stenes Sang
skal strække mod Solen mig, første Gang —!

KJÆMPEHØJEN

Jeg har staaet paa Mindets Høje,
følt dets vemodsybe Lyst
med en Taare i mit Øje,
med en Jubel i mit Bryst.
Jeg har kastet Dagens Tynge,
jeg har kvittet Byens Støj —
hjælp mig, Lærke, nu at synge
om den danske Kjæmpehøj!

Thi fra Landets ældste Tider
du har kjendt den, Lærkelil,
flagret om dens brune Sider,
viet den dit Strubespil.
Bag dens oldtidsgroede Ranke
mod en Sten, forvitret, graa,
laa du lavt med Øjne blanke
for at skytte dine Smaa.

Høj og Lærke hører sammen
 i den danske Sommerdag:
 Oldtids-Alvor, Lærkegammen
 tvandt sig i vort Hjertes Slag,
 Duggens Fald mod Aftentide
 over Højens brune Ris,
 Lærkens Triller, fyldigt-blide,
 gennem Nedgangssoles Dis!

Vi fik intet Bjærg i Gave,
 intet Fjæld for Svimmelhed,
 men vi skuer fra det Lave
 mellem Rugens Vipper ned.
 Agres Fylde, Dales Grøde
 lyser langs vor Barndoms Jord.
 Her paa Højen for den Døde
 skjelnes varmest Livets Flor.

Lave Høj, jeg tør dig sætte
 mod al fremmed Herlighed,
 hvor paa Verdens vide Slette
 Jordens Sol gaar op og ned.
 Thi paa Bjærgets kolde Vidder
 langs dets svimle Afgrundsvej,
 der var intet Lærkevidder,
 intet Minde mødte mig.

Barndomshøj, du var vor Glæde
 fjærnt fra Verdens Landevej;
 maatte ingen se os græde,
 skjulte vi vor Kind mod dig.
 Mangen Glut med tunge Blikke
 hvisked dig sin Drøms Forlis.
Dine Ranker sladrer ikke;
 sorgfuldt suser Højens Ris!

Som du var den høje Skammel,
 hvorfra først jeg Verden saa,
 skal jeg, naar jeg snart er gammel,
 mindeblid paa Højen staa.
 Hvad jeg svigted, hvad jeg tabte,
 hvad der ingen Trivsel fik,
 hvad af karsken Sjæl jeg skabte
 staar da for mit Taareblik.

Søg herop i Søndagsfreden,
 naar de tunge Klokker gaar
 med en Røst fra Evigheden,
 som kun Sjælen mat forstaar.
 Søer ler som Barneøjne,
 Sol-Land tindrer milevidt,
 hvide Taarne, sommerstrøgne,
 rankt i Luften, fjærnt og frit!

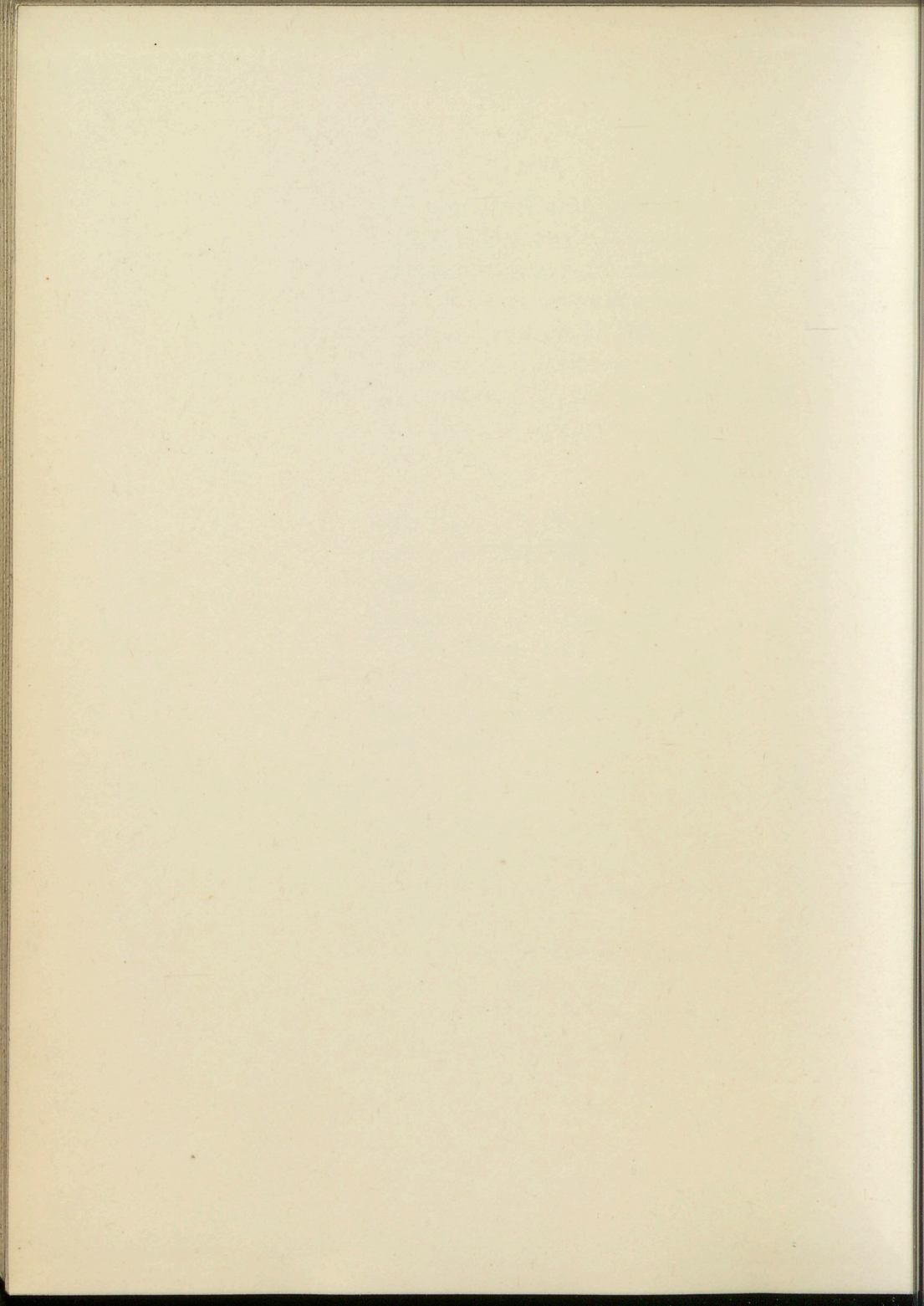
Aldrig saa vi Kornmod blamre,
 midnatsmildnet, højtidsfuld,
 som fra Evighedens Kamre
 over Oldtidshøjens Puld.
 Oldingen fra Sengen rokked,
 gik til Ruden, mørkesky,
 saa', mens Minderne sig skokked,
 blegt i Øst det tændte Ny.

Tak for glade Hvilestunder
 med min Nakke mod din Rod!
 Gamle Hors hun staar og blunder
 kodekrum ved Højens Fod.
 Ned ad Skræntens runde Sider
 stritter Svinglen strid og graa;
 Skyer hvide glider, glider, —
mine Drømme ligesaa.

Danske Bonde, Højens Frænde,
 med din Rod i samme Grund, —
 har *du* Hænder, som tør skjænde
 Højens runeviiede Rund?
 Nej, lad stadig Rugens Kjærne
 rundes paa din Fædregaard,
 mens fra Højens Midnatsstjerne
 signende den Sødmen faar!

Bondehøj paa Bondeager —
det var Danmark hidindtil;
saadan var os Marken fager
under Somrens Lærkespil.
Om end Hagl dens Lyngpuld pisker,
Slægters Sol gaa op og ned, —
Rug og Høj dog sammen hvisker
Danmarks Navn i Evighed!

¹/₃ 1926.

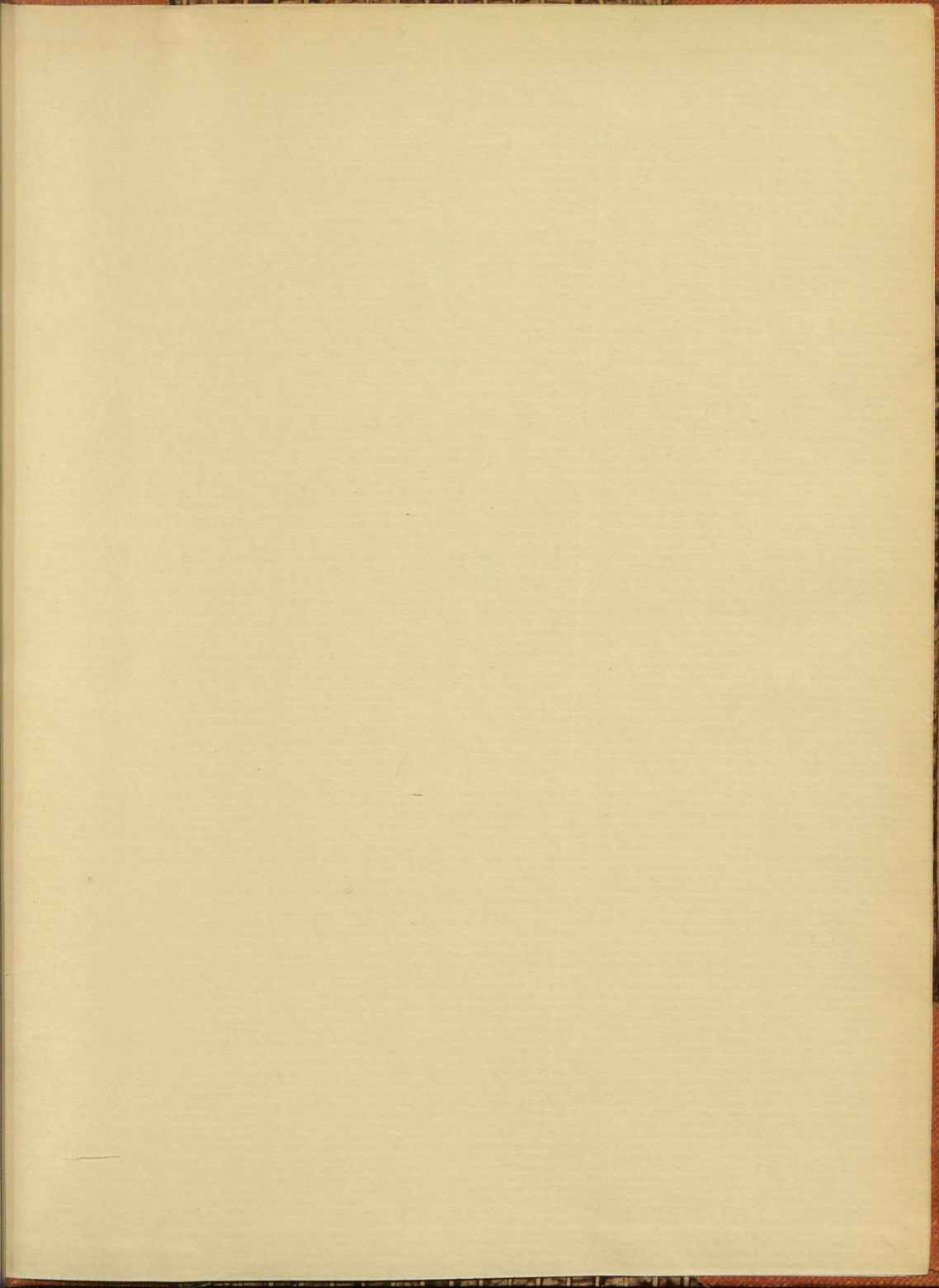

JEPPE AAKJÆR

- Missionen og dens Høvding.* 1897.
Bondens Søn. Fortælling. (1899). 3. Oplag. 1921.
Derude fra Kjærerne. Digte. 1899.
Vadmelsfolk. Hedefortællinger. (1900). 3. Oplag. 1917.
Fjandboer. Fortællinger fra Heden. (1901). 2. Oplag 1912.
Steen Steensen Blichers Livstragedie i Breve og Aktstykker I—III. Illustreret. 1903—04.
Fra Jul til Sanct Hans. Historier. (1905). 2. Oplag 1913.
Vredens Børn. Et Tyendes Saga. (1904). 5. Oplag. 1923.
Fri Felt. Digte. 1905.
Livet paa Hegnsgaard. Bondekomedie i 4 Akter. (1907). 2. Oplag 1913.
Rugens Sange og andre Digte. (1906). 9. meget forøgede Udgave. Med Tegninger af Kr. Kongstad. 1926.
Paa Aftægt. En Fortælling. (1907). 2. Oplag 1912.
Hvor Bønder bor. Tolv Smaahistorier. (1908). 2. Oplag 1913.
Mulm og Malm. En Digtsamling. 1909.
Ulvens Søn. Skuespil i 4 Akter. 1909.
Den Sommer og den Eng. —. Digte. 1910.
Af gammel Jehannes hans Bivelskistaarri. En bette Bog om stur' Folk. (1911). 4. Udgave 1926.
Frederik Tapbjergs Plovgilde. Udvalgte Fortællinger. Gyl­dendals Bibliotek. 1911.
Naar Bønder elsker. Skuespil i 5 Akter. 1911.
Skrifter i 10 Bind. (Vadmelsfolk — Samlede Digte I—III Bag Hjemmets Gavl, Rugens Sange — Andre Sange, Tidsbølger) — Fjandboer — Paa Aftægt — Bondens Søn — Fra Jul til Sanct Hans — Hvor Bønder bor — Livet paa Hegnsgaard — Vredens Børn) 1912—13.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

- Esper Tækki*. En Sallingbo-Empe. 1913.
Jævnt Humør. Smaahistorier. 1913.
Sommer-Taler. 1913.
Arbejdets Glæde. En Fortælling om Bønder. (1914).
 3. Udgave. 1920.
Hedevandringer. Illustreret. 1915.
Jens Langkniv. Af Fjends Herreds Krønikebog. (1915).
 2. Udgave. 1920.
Hvor der er gærende Kræfter. Landarbejderroman. (1916).
 2. Udgave. 1921.
Vejr og Vind og Folkesind. Digte. (1916). 2. Opl. 1917.
Liv og Sang. Digte i Udvalg. Smaa Digtsamlinger. (1916).
 3.—4. Oplag 1926.
Bag Hjemmets Gavl. Samlede Digte. I. 2. Oplag. 1917.
Himmelbjærgpræsten. Et Skuespil. (1917). 2. Oplag. 1917.
Fremtidens Bondehjem. Kalundborg-Tale med Bilag. 1918.
Samlede Værker I—VIII. Med Noter og Oplysninger af
 Forfatteren. 1919.
Vadmelsfolk I—II. Fortællinger. 1920.
Samlede Digte I. 1885—1908 — II. 1908—1918. 1920.
Af min Hjemstavns Saga. Lidt Bondehistorie. 1921.
Artikler og Taler 1887—1918. 1921.
Skuespil. 1921.
Hjærtegræs og Ærenpris. Digte. 1921.
Po fir glowend Pæl. Fræ jen si bitte Tid. 1923.
Hejmdals Vandringer. Et Højsommerdigt. 1924.
Rejsegildet. Skuespil. 1925.
Jakob og hans Sønner. (Manuskriptudgave). 1926.

WILHELM FRIEDRICH RICHARDSON

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

1844-1914. In *Biographical Memoirs*, 1914.

